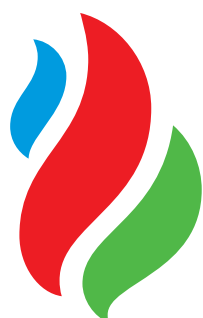

SPORTSMAN

№ 136 / 2022 / 10 manat

www.sportsman.az

Jurnal 2004-cü ildən nəşr olunur

SOCAR

"Judo Club 2012" 2012-ci ilin fevral ayında yaradılıb. Klubun açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev iştirak edib. Klubun yaradılmasında əsas məqsəd ölkəmizdə cüdo idman növünün inkişafına və populyarlaşmasına xidmət etmək, həmçinin veteran idmançıları bir araya toplamaqdır. Klubun yaradıcısı "Cüdo Klub 2012" İctimai Birliyinin sədri, Azərbaycan Cüdo Federasiyası İcraiyyə Komitəsinin üzvü, cüdo üzrə veteran ustalar arasında dünya və Avropa çempionatlarının dəfələrlə qalib və mükafatçısı, əməkdar idman ustası Azər Əsgərovdur.

Yeniyyətə, gənc və veteran idmançıların sevimli məkanına çevirilən klubda ümumilikdə, 500-600 idmançının məşq etməsi üçün hər cür şərait yaradılıb. Klubda günün müxtəlif saatlarında cüdo ilə yanaşı, sambo, karate, aikido, ciu-citsu, bədii gimnastika, akrobatika, aerobika və zumba növləri üzrə məşqlər keçirilir. Keyfiyyətli məşq prosesinin təşkili üçün hər cür infrastrukturunu olan üçmərtəbəli binada ayrıca idman zalları mövcuddur. Zalların hər biri zəruri məşq

avadanlıqları, sanitariya-gigiyena qovşaqları ilə təchiz edilib. Klubda bundan başqa trenajor zalı, futbol və basketbol üçün açıq meydança və tibb məntəqəsi yerləşir. Burada təlim-məşq toplanışları və müxtəlif turnirlərin keçirilməsi üçün də lazımi şərait yaradılıb.

"Judo Club 2012" həmçinin Azərbaycanda gənclərin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinə müsbət təsir göstərən beynəlxalq və respublika turnirlərinin təşkilatçısıdır.

**CÜDO, SAMBO,
CIU-CITSU, AYKİDO**

KARATE

"JUDO CLUB 2012"

təqdim edir:

- ✓ Ölkənin ən müasir, geniş və işıqlı zalları
  - ✓ İdman zallarında fiziki hazırlıq üçün hər növ müasir trenajor və idman avadanlıqları
  - ✓ Technogym trenajorlarında kişilər və qadınlar üçün peşəkar məşqlər tərəfindən individual dərslər
  - ✓ Dünya standartlarına uyğun soyunub geyinmə və duş otaqları
  - ✓ valideynlər və uşaqlar üçün gözləmə zalı və multibar-kafe
  - ✓ Yeni yetmələr, gənclər və böyüklər üçün müxtəlif idman növləri üzrə məşq seçimi
  - ✓ Hər yaşa və hazırlıq səviyyəsinə uyğun qruplar
  - ✓ Məşqlərin online izlənilməsi
  - ✓ Daimi həkim nəzarəti
- Bakı, Şixəli Qurbanov küç. 6/10**
(Nizami metrosu, 18 №-li məktəbin arxası)
- ☎ (+994 12) 595 02 70
☎ (+994 12) 595 02 72
☎ (+994 55) 415 02 72
☎ (+994 70) 315 02 72
✉ 2012judoclub@gmail.com
🌐 www.judoclub2012.az

Klubumuzun idmançıları nüfuzlu beynəlxalq yarışların qalibləri və mükafatçılarıdır!

**BƏDİİ
GİMNASTİKA**

**TECHNOGYM
FITNESS**

ABB

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı

AZERKHALCHA

THE HOMELAND
OF CARPET WEAVING

AZART EXCLUSIVE CAR STYLING

Azərbaycanda lüks sinif avtomobillərin yüksək keyfiyyətli tuningi, restaylı və bərpası.

- TUNING İŞLƏRİ
- EHTİYYAT HİSSƏLƏRİ
- RESTAYL - FACELİFT
- İNTERYER DİZAYN
- VİNİL İŞLƏRİ

- KARBON ÜZLƏNMƏ
- SƏS BOĞUCU SİSTEMİN YİĞİLMƏSİ
- AUDIO SİSTEM
- DİSKLƏRİN BƏRPASI
- DƏMİRÇİ İŞLƏRİ

- BƏTİQLƏRİN BƏRPASI
- RƏNGSAZ-MALYAR
- MÜHƏRRİK İŞLƏRİ
- ÇİLİNGƏR
- ELEKTRİK

- DİAGNOSTİKA
- ADAPTASIYA
- KİMYƏVİ TƏMİZLƏMƏ
- POLİROVKA
- KERAMİKA 9H PRO

Address: AZ1001
Azərbaycan Bakı
Faiq Yusifov 71,
(Narimanov keçmiş Pekin restoranının yanı)

Address: AZ1001
Azərbaycan Bakı
Yusif Vəzir Cəmənzəminli 5
(Olimpik Star idman kompleksinin yanı)

Instagram: [azart_tuning](#)
Facebook: [tuningservice.az](#)
Website: [www.az-art.az](#)

WhatsApp: +99455 855 77 66
WhatsApp: +99450 978 55 55

BU SAYIMIZDA

**"SHUSHA
CHESS-2022"**

səh.6

**ELDƏNİZ ƏZİZLİDƏN
KİŞİ SÖZÜ**

səh.14

**DAŞKƏNDƏN
2 MEDAL**

səh.18

**2 karateçimiz
"Grand Winner"
mükafatına sahib çıxıb**

səh.21

**MİLLİ
KOMANDAMIZDAN
TARİXİ QƏLƏBƏ!**

səh.22

**AĞARZA MÜƏLLİM
ƏSL AĞADIR!**

səh.28

**"ÇÖVKƏN"
KOMANDAMIZDAN
BÜRÜNC MEDAL**

səh.38

**OLİMPİYA MÜKAFATÇISI
"JUDO CLUB 2012"
İLƏ MÜQAVİLƏ İMZALAYIB**

səh.40

**MƏĞLUBEDİLMƏZ
ZABİT
SƏMƏDOV**

səh.42

**ZƏNGƏZURLU
AĞALARIN NƏVƏSİ...
"Neftçi"də oynamış erməni
futbolçu ilə "eksklüziv müsahibə"**

səh.44

SPORTSMAN

Baş redaktor:

Rəşad Qəmərsəhoğlu
əməkdar jurnalist
idman ustası

Ünvan: Bakı, Fətəli Xan Xoyski 10,
Tofiq Bəhramov adına
Respublika Stadionu
Telefon: 012 511 15 32
e-mail: sportsmagazine@mail.ru
www.sportsman.az

Jurnal Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan
keçmişdir. №1164

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi
uyğun gəlməyə bilər.
Reklamlarda gedən mətnlərə görə
jurnal məsuliyyət daşımır.

Jurnalda "AZƏRTAC" DİA-nin
materiallarından istifadə edilib.

Üz səhifədə:

**"SHUSHA CHESS-2022"
beynəlxalq şahmat
turnirinin qalibləri
Şəhriyar Məmmədyarov və
Meri Arabidze**

Sentyabr ayının 21-24-ü tarixlərində Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Şahmat Federasiyası və Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə, "SOCAR" şirkətinin baş sponsorluğu, Cənubi Qafqaz regionunun ən aparıcı banklarından biri olan ABB - Azərbaycan Beynəlxalq Bankının sponsorluğu və "Azərxaç" ASC-nin tərəfdaşlığı ilə Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində "Shusha Chess-2022" beynəlxalq şahmat turniri keçirilib.

Shusha Chess 2022

Ümumi mükafat fondu 150 min manat olan "Shusha Chess-2022" şahmat turniri iki kateqoriyada - kişilər və qadınlar arasında keçirilib. Doqquz ölkədən qatılacaq şahmatçılar rapid və blits üzrə güclə-

rini sınaıyblar. Həm kişilər, həm də qadınların yarışında qalib rapid və blits turnirlərindəki xallarının cəminə əsasən müəyyənleşib.

Görkəmli şairə və xeyriyyəçi Xurşidbanu Natəvanın 190 illik yu-

bileyinə həsr olunan turnirin açılış mərasimində gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, Azərbaycan Şahmat Federasiyasının prezidenti Mahir Məmmədov, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa

rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov, Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin baş katibi Azər Əliyev, SOCAR-ın vitse-prezidenti Xaliq Məmmədov, Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev, Bakı Şəhər Gənclər və İdman Baş İdarəsinin reisi Rəqif Abbasov, idman ictimaiyyətinin nümayəndələri, turnirin iştirakçıları və media nümayəndələri iştirak ediblər.

14:00-da başlayan açılış mərasimi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb. Sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, Şuşadan və turnirdən bəhs edən videoçarx nümayiş etdirilib.

İlk çıxış sözü ilə hamını Qarabağda salamlamaqdan şad olduğunu deyən MOK-un baş katibi Azər Əliyev deyib: "Qədim Şuşada 9 ölkədən şahmatçıları qəbul etmək bizim üçün çox xoşdur. Bildiyiniz kimi Şuşa şəhəri 2020-ci ildə düşmən işğalından azad edilib. Bu 2 il ərzində Şuşa artıq ikinci beynəlxalq idman yarışına ev sahibliyi edir. Cari ildə Şuşada "Əziz Şuşa" adlı velosiped yarışını keçirilmişdi. Ümid edirəm ki, "Shusha Chess" Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının (FIDE) təqviminə daxil ediləcək və

hamı Şuşanın yenidən qurulmasının şahidi olacaq".

Daha sonra çıxış edən AŞF-nin prezidenti M.Məmmədov dünyaca məşhur şahmatçıları Şuşada qəbul etməkdən məmnunluğunu ifadə

də edib. 2022-ci ilin "Şuşa İli" elan olunduğunu xatırladan federasiya prezidenti Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə 30 illik həsrətə son qoyduğu üçün minnətdarlığını bildirib. O, sonda iştirakçılara dəvə

ti qəbul etdikləri üçün təşəkkür edib və onlara uğurlar arzulayıb. M.Məmmədov turnirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə sponsorlara və tərəfdaşlara da minnətdarlığını ifadə edib.

SOCAR-ın vitse-prezidenti Xalq Məmmədov hamını salamlayaraq neft sahəsində bir neçə il öncə imzalanmış beynəlxalq müqavilələrin Azərbaycan idmanının inkişafına da xüsusi töhfə verdiyini bildirib. Turnirin yüksək səviyyədə təşkil olduğunu qeyd edən vitse-prezident, təşkilati məsələlərdə əməyi olan hər kəsə təşəkkür edərək iştirakçılara uğurlar arzulayıb.

Daha sonra çıxış üçün söz Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayevə verilib. Çingiz müəllim qeyd edib ki, uşaqlığı Şuşada keçib. "Bura əbədi Azərbaycan torpaqlarıdır. Bu torpaqlarda sizi salamlamaq qürurvericidir. Şahmatçıların ən ağıllı insanlar olduğu deyilir. Onlar zəka sahibləri olmaqla yanaşı, həm də gözəl duyğuya malikdirlər. Bütün iştirakçılara

uğurlar arzulayıram. Şuşa xalığının üreyidir, biz hamımız bu şəhərə heyranıq. İnanıram ki, qonaqlarımız Şuşanı sevəcək və yenidən burada olmaq istəyəcəklər" - deyərək Xalq yazıçısı qeyd edib.

Sonra Şuşa şahmat məktəbinin müəllimi Babaşah Gəncəliyev mükafatlandırılıb. Şahmatın inki-

şafındakı xidmətlərinə görə plaketi B.Gəncəliyevə AŞF-nin prezidenti Mahir Məmmədov təqdim edib.

Açılış mərasiminin maraqlı anlarından biri də Xurşidbanu Natəvanın xəyali obrazının təqdim edilməsi olub. Səhnəcikdə fransalı yazıçı Aleksandr Düma ilə şahmat oynayan görkəmli şairə rəqibini

Efroimski (İsrail) Yolanta Zavadska (Polşa), Kübra Öztürk Güvenli (Türkiyə) Meri Arabidze (Gürcüstan) ilə qarşılaşıb. Kişilərin mübarizəsində birinci turda Şəhriyar Məmmədov Qədir Hüseynov, Teymur Rəcəbov Parham Maqsudlu (İran), Rüstəm Qasımcanov (Özbəkistan) Rauf Məmmədov, Vasif Durarbəyli Hao Vanq (Çin), Mustafa Yılmaz (Türkiyə) isə Santos Qucrati Vidit (Hindistan) ilə üz-üzə gəlib.

Turnirin növbəti günü iştirakçılar üçün Şuşa şəhərinə ekskursiya təşkil edilib. Qonaqlar Şuşa qalası, Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksi, Cıdır düzü kimi tarixi məkanları ziyarət ediblər.

Sentyabrın 24-ü gərgin mübarizə şəraitində keçən "Shusha Chess 2022" beynəlxalq şahmat turnirində oyunlar başa çatıb. Kişilərin yarışında 26 xal toplayan Şəhriyar Məmmədov, qadınlarda isə gürcü şahmatçı Meri Arabidze 24 xalla birinci yeri tutub.

məğlub edib.

Sonra yarışın püşkatma mərasimi olub. Püşkatma mərasimindən sonra tədbir milli musiqi nömrələri ilə davam edib.

Saat 17:00-da "Shusha Chess-2022" beynəlxalq şahmat turnirine start verilib. Turnirdə ilk gedişi kişilərin yarışında gənclər

və idman naziri Fərid Qayıbov, qadınlarda isə gürcüstanlı dünya çempionu Nona Qaprindaşvili edib. Qadınlarda yarışında ilk turda Gövhər Beydullayeva Xanım Balacayeva, Nana Dzaqnidze (Gürcüstan) Günay Məmmədova, Ülviyyə Fətəliyeva Gülnar Məmmədova, Marsel

Şəhriyar Məmmədیارov bağlanış mərasimində çıxış edib. Təşkilatçılara təşəkkür edən üçqat Avropa çempionu, Azərbaycan milli komandasının üzvü qələbəni şəhidlərə həsr edib: "Şuşada yarışda iştirak etmək xüsusi hisslərdir. Bu şəhərdə ilk şahmat yarışının qalibi olmaq qürurvericidir. Bu yarışda birinci olmağı arzuladığımı gizlətmirəm. Amma rapid yarışından sonra blitsdə mübarizə kifayət qədər çətin oldu. Birinci yeri tutduğuma görə sevinirəm. Şuşada ilk şahmat yarışının qalibi olduğumu heç vaxt unutmayacağam.

Təxminən 22 ildən artıq müddətdə Azərbaycan millisinin şərəfini qoruyuram. Yığmada oynadığıma görə fəxr edirəm. Son aylar çoxlu

sayda yarışlarda iştirak edirəm. Lakin son aylar turnirlərdə tez-tez birinci olmaq alınmır. Düşünürəm ki, yaşlanırıq. Hər il yaşımızın üstünə yaş gəlir.

Şuşa turnirinin qalibi olduğuma görə xoşbəxtəm. İnanın, "Shusha Chess" dünyanın aparıcı turnirlərindən geri qalmadı. Şuşada indi quruculuq işləri aparılır. Bir müddət sonra şəhər daha da möhtəşəm olacaq. Amma ilk şahmat turnirində də təşkilatçılıq ən yüksək səviyyədə idi. Qonaq şahmatçıların hər biri mənim fikrimi təsdiqləyir. Təşkilatçılığa və ümumiyyətlə Azərbaycan şahmatçılarına daim dəstək olduğuna görə Mahir Məmmədova təşəkkürümü bildirmək istərdim.

Şuşanın qəlbimizdə yeri xüsusidir. Bu şəhər uğrunda gedən döyüşlərdə bizim ailənin də itkiləri oldu. Fərid və Qubad şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Biri yaxın dostum, digəri isə həyat yoldaşımın dayısı oğlu idi. Onların hər ikisi 2020-ci ilin noyabrın 7-də məhz burada, Şuşada şəhid olublar. Mən bu qələbəmi onlara həsr etmək istəyirəm. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin”.

Mahir Məmmədov
AŞF-nin prezidenti,
FİDE-nin vitse-prezidenti

“Müstəqil Azərbaycan tarixində ilk dəfədir ki, Şuşada şahmat üzrə beynəlxalq turnir keçirilir. Millimizin üzvləri və dünyanın məşhur şah-

matçıları “Shusha Chess-2022”-də iştirak edirlər. Yarışın bir sıra görkəmli qonaqları da var.

Turnirin ənənəvi olması üçün əlimizdən gələni edəcəyik. Bu məsələ ilə bağlı çox suallar verilir. Hazırda ilk yarış təşkil olunur. Bizim mənəvi haqqımız yoxdur ki, bu turnir

ənənəvi olmasın. Grossmeysterlər rapid və blits yarışları üzrə mübarizə aparacaqlar. Dünyanın şahmat təqvimini sıx olduğundan yarışa çox günün sərf olunmasını istəmədik. Rapid və blits XXI əsrin reallığıdır. İnanıram ki, 5-6 saat davam edən klassik turnirlər tarixdə qalacaq”.

ELDƏNİZ ƏZİZLİDƏN KİŞİ SÖZÜ

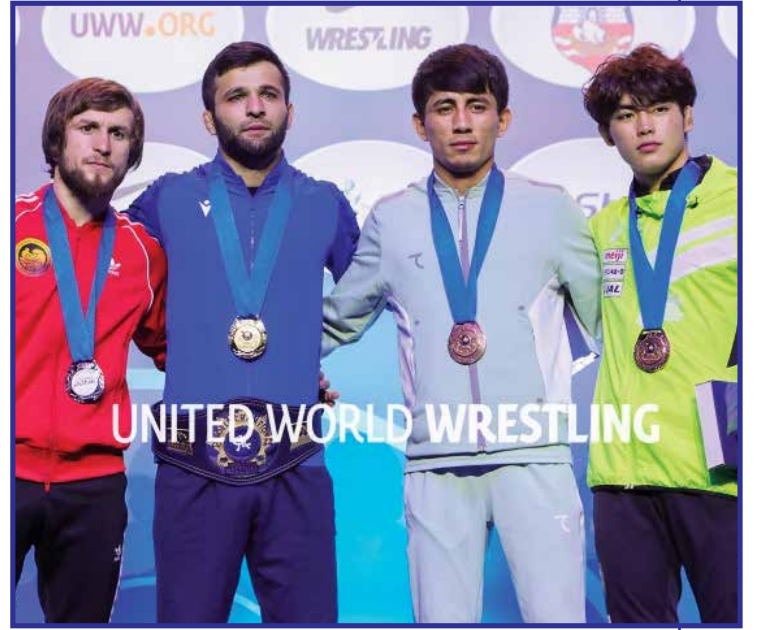

Sentyabr ayının 10-18 tarixlərində Sava və Dunay çaylarının xüsusi gözəllik verdiyi Belqrad şəhəri güləş üzrə dünya çempionatına ev sahibliyi etdi. Dünyanın 800 ən güclü güləşçisinin qatıldığı yarışda Azərbaycan 26 idmançı ilə iştirak edib. Onlardan 3-nün adını çəkmək tam yerinə düşər. Çünki onlar artıq dünya çempionudurlar – Hacı Əliyev, Eldəniz Əzizli və Rafiq Hüseynov.

Eldəniz Əzizli

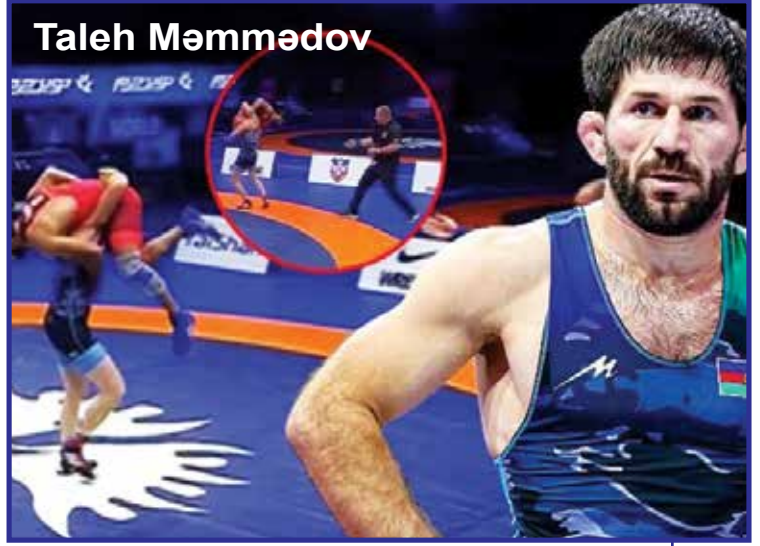
Adlarını çəkdiyimiz idmançılarımız Konyada keçirilən V İslam Həmrəyliyi Oyunlarında da uğurla çıxış edərək qızıl medallar qazanmışdılar. Əlbəttə ki, bu yarışları bir tutmaq olmaz. Birincisi ona görə ki, dünya çempionatına qatılan ölkələrin sayı İslam Oyunlarından 2 dəfə artıq olur. İkincisi isə dünya çempionatı həm də Olimpiya Oyunlarına qatılmaq üçün lisenziya qazandırır.

Belqradada keçirilən dünya çempionatı Yunan-Roma güləşçilərimiz üçün uğurlu alındı. İdmançılarımız 1 qızıl, 1 gümüş və 3 bürünc medal qazanaraq, 118 xalla komanda hesabında

Ülvi Qənzadə

Taleh Məmmədov

dünya ikincisi oldu. Komanda-
mızdan cəmi 7 xal üstün olan
qardaş Türkiyə (125) birinci,

güleşçilərimiz 7 il əvvəl Las
Veqasda keçirilən mundial-
da da dünya ikincisi olmuşdu.

dəfəki nəticəni üstələdik.
Qızıl medalı komandamızın
aktivinə hələ Konyada, İslam

Həsət Cəfərov

Serbiya (110) isə üçüncü yerdə
qərarlaşdı.
Qeyd edək ki, Yunan-Roma

Ancaq bu dəfə də ikinci olsaq
da medalların əyarına, sayına,
toplanan xallara görə ötən-

Oyunlarında dünya çempio-
natında da qızıl qazanacağına
söz verən Eldəniz Əzizli (55

Arif Niftullayev

kq) yazdırdı. Final görüşündə güləşçimiz gürcüstanlı Nuqzari Tsurtsumiya ilə qarşılaşdı. Görüşü 8:0 hesablı qələbə ilə başa vuran Eldəniz, ikinci dəfə dünya çempionu olmaqla bütün dünya azərbaycanlılarını sevindirdi.

Gümüş medalı komandamıza Ülvi Qənizadə (72 kq) qazandı. Qızıl medal uğrunda görüşdə serbiyalı Ari Arsalan ilə

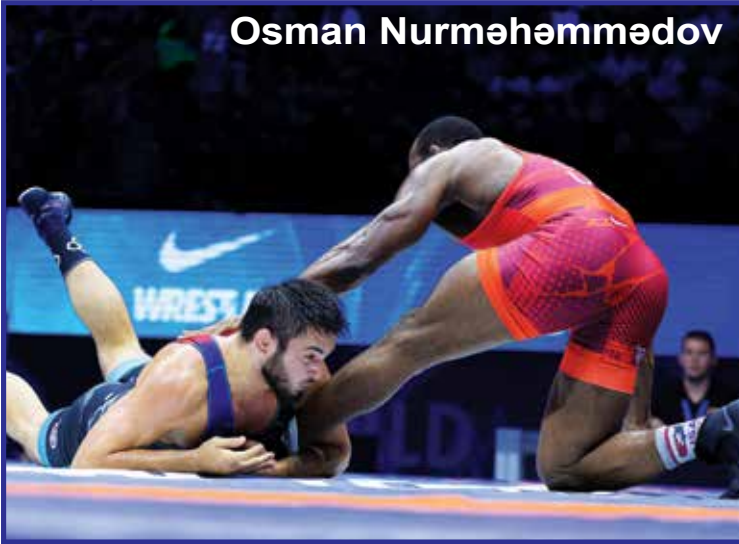
dan uzaqlaşdırdı. Əks təqdirdə Yunan-Roma komandamızı ələ birinci pillədə görəcəkdik.

Ötən il Norveç mundialında olduğu kimi Serbiyada da qadın güləşçilərimiz medal qazana bilmədilər. Təmsilçilərimiz Jalə Əliyeva (57 kq) və Elis Manolova (65 kq) bürünc medal uğrunda görüşdə məğlub olaraq, medala bir addımlığında dayandılar.

loda 2 bürüncə 42 xal toplayan güləşçilərimiz 8-ci olmuşdularsa, bu dəfə 40 xal toplayaraq 9-cu oldular. Bürünc medalları komandamızın aktivinə 92 kq-da çıxış edən Osman Nurməhəmmədov və 97 kq-da çıxış edən Maqomedxan Maqomedov yazdırdı.

Ümumilikdə Belqrad mundialını komandamız 1 qızıl, 1 gü-

Osman Nurməhəmmədov

qarşılaşan Ülvi, təəssüflər olsun ki, gümüş medalla kifayətlənməli oldu. Taleh Məmmədov (63 kq), Həsət Cəfərov (67 kq) və

Xatırladaq ki, qadın güləşçilərimizin "aparıcı oyunçusu" Mariya Stadnik zədə üzündən mundialda çıxış etmirdi.

müş və 5 bürünc medalla başa vurdu. Bu 7 medal, medalların sayına görə son 7 ilin ən yaxşı göstəricisidir. Bu 7 medalla

Maqomedxan Maqomedov

Arif Niftullayev (97 kq) isə gərgin mübarizədə bürünc medalları komandamıza qazandı. Ötən ilki dünya çempionumuz Rafiq Hüseynovun zədəli olaraq çıxış etməsi onu mükafatçılar sırasın-

Yunan-Roma güləşçilərimizlə nisbətə sərbəst güləşçilərimizin çıxışını o qədər də uğurlu saymaq olmaz. İdmançılarımız Oslodakı nəticəni təkrarlayaraq 2 bürünc medal qazandı. Os-

böyüklərin dünya çempionatlarında qazandığımız medalların sayı 85-ə çatıb. Bunların 17-si qızıl, 29-u gümüş, 39-u isə bürünc medaldır.

Vidadi Baxşiyev

DAŞKƏNDƏN 2 MEDAL

Oktyabr ayının 6-12 tarixlərində Özbəkistanın paytaxtı qədim tarixi olan Daşkənd şəhəri tarixində ilk dəfə cüdo üzrə dünya çempionatına ev sahibliyi edib. Öncə çempionatın keçirilmə tarixi avqust ayına hesablanmışdı. Lakin bu tarixdə Konyada V İslam Həmrəyliyi Oyunları keçirildiyinə görə mundial payızda düzənlənir. "Xumo Arena"sında təşkil olunan çempionatda dünyanın 87 ölkəsindən gəlmiş 584 cüdoçu gücünü sınayb.

Azərbaycanı mundialda 11 cüdoçu – Kəramət Hüseynov 60 kq-da, Orxan Səfərov və Yaşar Nəcəfov 66 kq-da, Rüstəm Orucov və Hidayət Heydərov 73 kq-da, Səid Mollai 81 kq-da, Elcan Hacıyev 81 kq-da, Məmmədəli Mehdiyev 90 kq-da, Zəlim Kotsoyev 100 kq-da və 48 və 52 kq-da çıxış edən iki xanım cüdoçumuz Leyla Əliyeva və Gültac Məmmədəliyeva təmsil

edib. Komanda çempionata xüsusi hazırlıq keçib. Federasiya rəhbərliyi yığma komandanı zədələrdən qorumaq üçün hətta İslam Oyunlarına əsas heyəti deyil, ikinci heyəti göndərməklə bütün diqqətin Daşkəndə yönəldiyini vurğulamışdı. Ən gərgin mübarizələr 73 kq-da çıxış edən idmançılar arasında olub. Beləki, bu çəkiddə dünyanın ən güclü 74 cüdoçusu mü-

kafat uğrunda gücünü sınaıyb. Digər çəkildə rəqəbət bu qəder olmasa da dünya çempionu adına görə necə deyirlər “qan su yerinə axıb”. Yığma komandaya rəhbərlik edən Rixard Trautman Daşkəndə kifayət qəder təcrübəyə malik, hətta çempionatlarda mükafatçılar sırasında yer tutmuş idmançılarla gəlmişdi. Bu idmançılarımızın hər biri dünya çempionu olmaq gücünə malik cüdoçulardı. Hələki bu ada yalnız bir nəfər – 2013-cü ildə Elxan Məmmədov sahib çıxıb.

Yarışın ilk günü Azərbaycanın iki cüdoçusu – Kəramət

sə də, növbəti görüşdə ukraynalı Boqdan Yadova “qızıl xal”la məğlub olub. Eyni çəkiddə çıxış edən Yaşar Nəcəfov 1/32 finalda Miad Nosratini yensə də, sonrakı qarşıdurmada ispaniyalı Adrian Çinarronun müqavimətini qıra bilməyib.

Digər xanım cüdoçumuz Gültac Məmmədliyəvanın da çıxışı uğursuz olub. O, 1/32 finalda İsveçrə təmsilçisi Binta Ndiayedən məğlub ayrılıb.

Yarışın üçüncü günü 73 kq-da çıxış edən Hidayət Heydərov və Rüstəm Orucov mübarizəyə qoşulub. Yarışa 1/16 finaldan başlayan Hidayət, Belçika təmsilçisi Abdulmalik Umayeve

Hüseynov və Leyla Əliyeva gücünü sınaıyb. Ötən dünya çempionatının bürünc medalçısı Kəramət Hüseynov, ikiqat olimpiya mükafatçısı qazaxıstanlı Yeldos Smetovla qarşılaşıb. Bərabər mübarizə şəraitində keçən görüşdə idmançımız “qızıl xal”la məğlub olaraq mübarizəni dayandırıb. Leyla Əliyeva isə ispaniyalı Xuliya Figeroaya məğlub olaraq, mundialdan “əliboş” ayrılıb.

Növbəti gün daha üç təmsilçimiz tatami üzərinə çıxıb. 1/16 final mərhələsində Orxan Səfərov əlavə vaxtda fransalı Freddi Vayzeneggerə qalib gəl-

asanlıqla qalib gəlir. Özbəkistanlı Şahram Axadovla keçən 2-ci görüş isə çox gərgin mübarizə şəraitində keçir. 13 dəqiqəyə yaxın davam edən "döyüş"də qələbəyə sevinən Heydərov olur. 1/4 finalda İtaliya təmsilçisi Manuel Lombardoya məğlub olan təmsilşimiz, bürünc medal uğrunda təsəlliverici görüşə çıxır. Bu qarşıdurmada kanadalı Artur Marqelidondan üstün olan Hidayət, bürünc medal uğrunda görüşə vəsiqə qazanır. Bu görüşdə rəqib israili Tohar Butbul idi. Qarşıdurmanın əsas vaxtında hesab açılmayıb. Əlavə vaxtda "qızıl xal"la qələbə qazanan Hidayət Heydərov, komandamızın aktivinə dünya çempionatının ilk medalını yazdırıb.

Yarışların dördüncü günü komandamızın daha iki təmsilçisi, hər ikisi 81 kq-da çıxış edən Elcan Hacıyev və Səid Mollayi mübarizəyə qatılıb. Elcan Hacıyevin rəqibi böyük britaniyalı Laçlan Morhed olub. Rəqibinə məğlub olan Elcan yarışdan kənarlaşdırılıb. Eyni çəkiddə çıxış edən digər təmsilçimiz Səid Mollayi 1/16 finalda slovakialı Aleks Bartonu, 1/8 finalda marokkolü Əş-

rəf Mutini, 1/4 finalda isə koreyalı Jun-Xvan Lini məğlub edib. Yarımfina qarşıdurmasında rəqib gürcüstanlı Tato Qriqalaşvili olub. Bu görüşdə 3 dəfə xəbərdarlıq alan Səid, Tatodan məğlub ayrılıb. Bürünc medal uğrunda təsəlliverici görüşdə isə Səidin rəqibi avstriyalı Şamil Borçaşvili olub. Bu qarşıdurmada qalib Avstriya təmsilçisi olub, Səid Mollayi isə mundialı 5-ci yerdə bitirib.

Daha bir təmsilçimiz 100 kq çəki dərəcəsinde mübarizə aparan Zəlim Katsoyev ilk mərhələdə Daniel Eiçi (İsveçrə), növbəti qarşılaşmada Qazaxıstan idmançısı Nurluxan Şarxanı məğlub edib. Dördüncü finalda isə Zəlim çox təcrübəli bir idmançını, ikiqat dünya çempionu Xorxe Fonsekanı da (Portuqaliya) məğlub edib. Yarımfina görüşündə kanadalı Kayl Reyesdən həтта xal hesabı ilə öndə olan idmançımız, üstünlüyünü qoruya bilməyərək uduzub. Cüdoçumuz üçüncü yer uğrunda belçikalı Tom Nikiforovla qarşılaşıb. Görüşdən qalib ayrılan Zəlim Katsoyev, bürünc medala sahib çıxmaqla komandamızın aktivinə 2-ci medalı yazdırıb.

2 KARATEÇİMİZ "GRAND WINNER" MÜKAFATINA SAHİB ÇIXIB

Azərbaycan karateçiləri 9-11 sentyabr tarixlərində, Çexiyanın Pardubitse şəhərində təşkil olunan Dünya Şotokan Federasiyasının (WSF) 12-ci dünya çempionatında iştirak ediblər. Yarış 31 ölkədən 1804 karateçi arasında Dünya Karate Federasiyası (WKF), həmçinin Şobu ippon, Şobu sanbon qaydaları və açıq çəki dərəcəsi üzrə keçirilib. Dünya Şotokan Federasiyasının və Milli Karate Federasiyasının prezidenti Yaşar Bəşirovun yetirmələri bu yarışda da uğurla çıxış ediblər. Karateçilərimiz 14 qızıl, 7 gümüş və 3 bürünc medal qazanmaqla 24 dəfə bayrağımızı ucaldıblar.

Ayxan Mamayev və Elməddin Səlimli hər dörd versiyanın qalibi olmaqla "Grand Winner" mükafatına layiq görülüb.

Müxtəlif versiyalar üzrə yarışlarda həmçinin Emil Xasiyev, Ülvi Bünyatov, Siyavuş Bayramov, Astan Qasımov, Xəyal Məmmədov, Səidə Mikayılova, Fehruz Nəbizadə, Valeriya Rudakova, Elnur Əliyev, Emiliya Mitilnova, eləcə də kumitedə böyükler və veteranlar, katada isə qadınlardan ibarət komanda mükafatlara sahib çıxıb.

WSF-in Azərbaycan nümayəndəsi Rənad Əliyevə beynəlxalq təşkilatın 6-cı dan dərəcəsi təqdim edilib.

Sənən Məhərrəmov
Media və İctimiyətlə İşlər katibi

MİLLİ KOMANDAMIZDAN TARİXİ QƏLƏBƏ!

30 sentyabr – 9 noyabr tarixlərində İtaliyanın Yezolo şəhərində WAKO versiyası üzrə iki ildən bir keçirilən uşaq, yeniyetmə və gənclərin dünya çempionatı keçirilib. 56 dövlətdən 2800 kikkbokşunun qatıldığı yarışda Azərbaycan 38 idmançı ilə təmsil olunub.

Daxili İşlər Nazirliyinin İdman Cəmiyyətinin İdman-təlim şöbəsinin rəisi, polis polkovnik-leytenantı, əməkdar idman ustası, əməkdar məşqçi Eduard Məmmədov və ZV Fight

akademiyasının məşqçisi Ayaz Mehdiyevin tələbələri dünya çempionatında 2 qızıl, 2 gümüş və 1 bürünc medal qazanıblar. Komandamızın aktivinə qızıl medalları Amin Quliyev və Elvin Məmmədov yazdırıb. "Ağ canavar" ləqəbli Amin Quliyev, kikkoksinqin low kick versiyasının 60 kiloqram çəki dərəcəsində final görüşündə türkiyəli Mustafa Soner Kılınça qalib gəlib. O, hamıdan güclü olduğunu bir daha sübut edərək, WAKO versiyası üzrə 2-ci dəfə dünya çempionu adını qazanır. Gümüş medallara Kənan Cəfərli və Rinat Qiyasov, bürünc medala isə hakim qərəzinə tuş gələn, rəqiblərindən heçnədə geri qalmayan Nicat Ələkbərli layiq görülüb.

Ümumilikdə isə Azərbaycan Kikkoks Federasiyasının vitse-prezidenti Ramal Aslanovun rəhbərliyi ilə, hakim Səbinə Qiyasova, 6 məşqçi və 38 idmançı ilə dünya çempionatına yollanmış Azərbaycanın yeniyetmə və gənclərdən ibarət milli koman-

dası 20 medal qazanıb. Bunlardan 7-si qızıl, 6-sı gümüş, 7-si isə bürünc medaldır. AKF idmançıları həm medal sayı, həm də əyar baxımından belə nəticə ilə rekorda imza atıblar. Qeyd

edək ki, ötən il Monteneqronun Budva şəhərində keçirilmiş yeniyetmə və gənclərin Avropa çempionatında Azərbaycan millisi 17 medal (5 qızıl, 5 gümüş və 7 bürünc) qazanmışdı.

Nicat Ələkbərli**Dünya çempionatının bürünc mükafatçısı****- Yarışa hazırlıq prosesi necə gedirdi?**

- Yarışa müəllimimiz Eduard Məmmədov və Ayaz Mehdiyevin rəhbərliyi ilə çox ciddi hazırlaşırıdım. Demək olar ki, bütün yayı biz dayanmadan məşq etdik və bunun nəticəsini gördük.

- İlk döyüşün kimlə idi, az da olsa həyəcan var idimi?

- İlk döyüşüm Qazaxıstan idmançısı ilə idi. Birinci döyüş olduğuna görə istər-istəməz həyəcanlanırsan. Milli komandamızın uşaqları və əlbəttə ki, məşqçilərimiz sağ olsunlar. Məsləhətləri, dəstəkləri və alqışları sayəsində bu hissi keçə bildim.

- Cəmi neçə döyüş keçirdin?

- Ümumi 3 döyüş keçirdim. 1-ci döyüşüm Qazaxıstan, 2-ci Xorvatiya, 3-cü isə Serbiya idmançısı idi.

- Ən çətin döyüş hansı oldu?

- Çətin döyüş deyəndə ki, məncə heç asan döyüş olmur. Çünki dünya çempionatına qatılan idmançıların hər biri təcrübəli və güclü idmançılardır. Amma nisbətən götürsək, bürünc medal uğrunda döyüşüm daha gərgin keçdi. Məşqçilərimin məsləhətlərinə qulaq asıb, medala sahib çıxdım.

- Gələcək planların necədir?

- Bir az dincəlib yenidən məşqlərə başlayacam. Hədəfim gələn il keçirilən Avropa çempionatında qızıl medal qazanmaqdır.

ФЕДЕРЕР

— икона не только в спорте, а вообще культурный феномен

Воплощением класса его сделала человечность

Не прощаемся.

За полторы недели с тех пор, как Роджер Федерер объявил о прощании с теннисом, его поздравил почти весь спортивный мир. Лионель Месси назвал швейцарца примером для любого спортсмена, а Фернандо Алонсо хватил только на плачущий эмодзи и «спасибо». Дэвид Бекхэм написал, что не видел ничего красивее игры Роджера, а Пау Газоль выиграл конкурс на подпись к исторической фотографии Федерера и Рафаэля Надалья: «Когда твой главный соперник вместе с тобой рыдает из-за того, что ты уходишь, этим все сказано».

Но помимо корпоративных трибьютов, в потоке поздравлений Федереру было заметно много реплик неспортивных людей. Актер Хью Джекман поблагодарил Маэстро за «неиз-

гладимый след», который тот оставил в теннисе. Комик Конон О'Брайен поздравил Роджера с потрясающей 24-летней карьерой, подготовившей его к тому, чтобы завести подкаст. Обладательница «Оскара» Энн Хэтэуэй записала видео из коридора нью-йоркского

Карнеги-холла, завешанного портретами выступавших там музыкантов: «Нет более подходящего места, чем в окружении этих легенд, чтобы поздравить такую легенду как ты».

С Хэтэуэй ранее в этом году Федерер снялся в забавной рекламе швейцарского туриз-

ма. Она была продолжением прошлогоднего ролика, в котором от съемок с Роджером «отказывался» Роберт де Ниро. «Попробуй набрать Хэнкса», – говорит в конце видео один двукратный обладатель «Оскара» про другого. «Неудивительно, что Боб не захотел. В следующий раз зови Мэрил», – панч Хэтэуэй. Полгода спустя актриса в своем послании сформулировала, кажется, одну из самых характерных граней феномена Роджера: его слава и звездная мощь уже давно не спортивные. Они универсальные – как у артистов, музыкантов, художников.

Это подтверждается, например, тем, что в выходные на трибунах прощального матча Федерера были Билл Гейтс, Джоан Роулинг, Хью Грант, Анна Винтур. Вообще это обычный зрительский лайнап для приличного теннисного турнира, проходящего в мировой столице (как забыть Брэдли Купера и Джерарда Батлера, болевших за Энди Маррея на победном «Уимблдоне», или Леонардо Ди Каприо в нью-йоркской ложе с радио US Open в ухе).

Но Федерер отличился и тут: основателя Microsoft он в позапрошлом году приглашал поиграть в теннис на родине своей мамы в ЮАР, а самая влиятельная фигура мировой

моды Винтур, на матче сидевшая рядом с папой Федерера Робертом, неделей ранее на правах давнего друга написала Роджеру трибьют (всего второй ее текст за последний год, не считая главредских колонок в американском Vogue). В нем она лучшим подарком в жизни назвала внезапное появление Роджера у себя дома (его тайно пригласили ее дочь и зять). Актер Том Хиддлстон не успел на пятничные проводы Федерера, но нашел и обнял его в коридорах Кубка Лэйвера позднее.

Конечно, как и с любыми публичными селебрити-связями, переоценивать количество и глубину этих не стоит. Очень часто за такими встречами на

камеру стоят просто общие агенты, спонсоры или чья-то охота за паблисити. Но вместе с тем очевидно, что в великую теннисную эпоху, когда по спортивным показателям Федерера обошли не один, а два современника, по узнаваемости вне корта к нему не приблизился никто.

Одним из первых за пределы спорта Роджера вывело теперь знаменитое эссе Дэвида Фостера Уоллеса, автора «Бесконечной шутки» и большого любителя тенниса. Текст «Федерер как религиозный опыт», опубликованный в 2006-м в спортивном приложении The New York Times (на русском тут, тут и тут), представил швейцарца как супергероя, перевел его спортивное величие с теннисного на человеческий. «Это было как в «Матрице», – пишет Уоллес о розыгрыше в финале US Open-2005, эффектно завершеном Федерером. Показательно даже, что описание ралли на 400 с лишним слов на поверку оказывается неполным и беллетризованным, – ведь поп-культурные персонажи всегда мифологизированны, и именно в такого уже в 25 лет и еще на первом десятке «Больших шлемов» стал оформляться Федерер.

Пик Федерера был таким долгим и тотальным, что к

моменту, когда к 2010-м он прошел, детали побед и поражений Роджера уже не имели значения – на ауре превосходства в сочетании с премиальными спонсорами, вневременным стилем и глянцевыми эдиториалами он стал олицетворением класса и роскоши для публики гораздо более широкой, чем аудитория теннисных матчей.

Эстетский соцсетевой аккаунт *onlyclassy*, на 1,5 млн подписчиков романтизирующий все элитное, дорогое и винтажное, обожает теннис в целом, но Федерера сакрализует. Глобальное голосование *GQ*, запущенное в конце 2019-го, признало Федерера самым стильным мужчиной (не спор-

ков – танцевать в трекинговых ботинках?)»

Федерер не любит сравнения с художниками и артистами, потому что считает, что они умаляют его атлетизм и умение бороться. Он предпочитает называть себя шоуменом и в этом качестве с очевидным удовольствием раскрывался не только на корте. На красной дорожке «Оскара» он однажды опрокинул шот текилы с соведущим Джимми Киммела, а на Мет Гала пришел в кастомном смокинге Гусси с вышитой стразами коброй (осуществившемся при содействии, конечно, Анны Винтур).

Поджанр дурашливых рекламных роликов в селебрити-маркетинге вообще можно

да побеждал, и когда проигрывал, и когда давал интервью. Это трогает, конечно, сильнее титулов и, скажем, удачных инвестиций (швейцарский кроссовочный стартап *On*, в который он вложился несколько лет назад, теперь коллабится с *Loewe*), потому что делает его ужасно человечным. В этом же духе каждый год на турнире в Базеле Федерер угощал болбоев пиццей, потому что когда-то сам был там болбоем. На межсезонные сборы он много лет приглашал кого-то из топовых юниоров, потому что дорожит преемственностью поколений и хотел знать, куда движется теннис. На вопрос о юношеском тренере, погибшем, не успев увидеть его первый «Шлем», почти 40-летний Федерер расплакался мгновенно: «Надеюсь, он бы мной гордился».

Может даже, это и есть главное наследие Федерера – не эстетичность игры (рекорды, которая она принесла, уже побиты), не личные качества (это слишком субъективно) и даже не блестящий персональный брендинг (это результат работы большого количества людей), а способность и после 20 лет одинаковых пресс-конференций и миллиарда долларов на счете остаться живым и достаточно доступным.

Почти каждый трибьют Федереру от теннисных коллег в последние дни благодарит его за то, что он сделал теннис популярнее, богаче и релевантнее, как ни один игрок до него. Параллельно глобальная поп-культура тоже уже считает его своим; основатель *Business of Fashion* Имран Амед про прощальный вечер Федерера написал: «Забудьте про идущие сейчас недели моды. Ничего красивее и мощнее я не видел очень давно».

Многие будут скучать по Роджеру Федереру на корте. Хорошо, что он ушел только из тенниса.

Камал Рза

тсменом) десятилетия. Высоколобый вестник современной культуры *The New Yorker* (на сайте которого по тегу «Роджер Федерер» – семь страниц заголовков) иронизировал про позднего Федерера, что его поражения «заставляют нас чувствовать себя необъяснимо паршиво – хотя вообще-то какая разница?» А в 2013-м, когда Роджер уже не доминировал и пытал счастья с ракеткой большего размера, там, кажется, неиронично переживали: «Пикассо смог бы писать более широкой кистью? А Барышни-

называть в честь Федерера (прямо как люкс в *The Carlyle*, культовом нью-йоркском отеле, где останавливались JFK и Мэрилин Монро): только навскидку вспоминаются его сумка, набитая конфетами *Lindt*, упражнение в точности «за кулисами» съемок для *Gillette*, перевоплощения в теннисных икон прошлого для *Mercedes-Benz* и, конечно, великий фит с Рафаэлем Надалем, где они три минуты задышались от смеха.

Федерер всегда легко смеялся и так же легко плакал – ког-

İdman ictimaiyyəti və Azərbaycan Cüdo Federasiyası bu il Azərbaycan cüdosunun 50 yaşını, Beynəlxalq Cüdo Federasiyası isə cüdonun yaranmasının 140 illiyini qeyd edir. Bu münasibətlə respublikamızda müxtəlif tədbirlər də keçirilib və keçirilməkdədir.

Yaxın günlərdə cüdomuzun pionerlərindən olan sambo üzrə Avropa çempionu, cüdo üzrə Avropa finalçısı, beynəlxalq dərəcəli idman ustası Tərhan Poladovun qonağı oldum. Məni unikal bir insanla – Azərbaycan cüdosunun yaradıcılarından olan, yığma komandamızın ilk baş məşqçisi, canlı əfsanə Ağarza Əhmədovla tanış etdi. Tərhanla əvvəlki görüşlərimizdə Ağarza müəllimin adını çox eşitmişdim və onun uzun illər əvvəl Londona köçdüyünü də bildirdim. Tanışlığa şad olduğumu bildirdim. Müsahibə üçün icazə istəyib, “Sportsman”in son buraxılışını ona təqdim etdim. Ağarza müəllim jurnalı götürüb vərəqlədi. Təqribən 2004, 2005-ci illərdə belə adda, belə bir jurnalla tanış olduğunu bildirdi. Jurnalın yeni yox, elə həməən “Sportsman” olduğunu biləndə bizə “halal olsun” deyib müsahibəyə razılığını bildirdi. Beləliklə, yubiley ərəfəsində Bakıda qonaq olan ustadların ustası, ensiklopedik biliyə malik, 78 yaşlı Ağarza Əhmədovla müsahibəni diqqətinizə çatdırırıq.

AĞARZA MÜƏLLİM ƏSL AĞADIR!

- Ağarza müəllim Bakıya xoş gəlmisiz. Adınızı çox eşitsəm də görüşümüz və tanışlığımız ilk baş məşqçisi olduğunuz, üzərində yetərin-cə zəhmətiniz olan Azərbaycan cüdosunun yaranmasının 50-ci ilinə təsadüf etdi. Tanışlığımıza çox şadam. Bu görüşə görə Tərhan Poladova, müsahibəyə görə isə Sizə öncədən təşəkkür edirəm. Uzun müddət Bakıda olmadığınız üçün özünüzü necə hiss edirsiniz? Yaddaşıınızda qalan Bakını görə bildiz, ya Bakı çox dəyişib?

- Xoş gününüze gələk. Şəxsən tanış olmasaq da qiyabi olaraq tanışlıq. Mən düz 15 ildir

ki, Bakıdan köçmüşəm. Ancaq "Sportsman"lə köçməmişdən bir neçə il əvvəl tanış olmuşam. Sözü düzü sizinlə haradasa 17-18 ildən sonra yenidən görüşəcəyimə, üz-üzə oturub söhbət etməyə mən də şadam. Bakıya gəlince isə Bakı müsbət tərəfə çox

dəyişib, gözəlləşib, müasirləşib. Bu ele ulu öndər Heydər Əliyev adına hava limanına düşən kimi, aeroportdan şəhərə gələn yoldan belə hiss olunur. Şəhər özü də çox dəyişib. Əksər köhnə tikililər, məhəllələr sökülərək müasir, hündür binalarla, geniş küçələrlə,

yaşıl parklarla əvəzlənib. Buna baxmayaraq müasir Bakıda da özümü çox yaxşı, elə Bakılı kimi hiss edərim. Çünki məni doğma şəhərə bağlayan xatirələr çoxdur, çoxlu dostlarım, oğul gözü ilə baxdığım tələbələr var. Şəhəri gəzdikcə müxtəlif hadisələr, hətta

Bakıda keçirilən yarışlar, Formula 1 yarışı yadıma düşdü. Maşa-Allah olsun ki, artıq bütün dünya Azərbaycanı idman ölkəsi kimi tanıyır. İdmançılarımızın isə beynəlxalq arenalarda alın təri ilə qazandıqları qələbələri bütün dünyaya azərbaycanlılarını sevindirir. Bu isə Azərbaycanda həm idman ənənəsinin olmasından, həm də ölkəmizdə idmana dövlət qayğısının olmasından xəbər verir.

- Ağarza müəllim, nisbətən yaşlı nəsil sizi yaxşı tanıyır. Amma gənc oxucularımızı da nəzərə alaraq gəlin sizinlə yaxından tanış olaq...

- Məmnunniyyətlə. Mən, Ağarza Atababa oğlu Əhmədov 1944-cü il, sentyabr ayının 20-də Bakıda anadan olmuşam. Evimiz Spartak stadionunun yanında idi. Lakin tikinti işləri ilə əlaqədar bizim məhəllə söküldü. Verilən vəsaitlə atam o vaxtki "Basın", indiki "Füzuli" küçəsinin arxasında 2 mərtəbəli ev tikdi. Mənim də 4 yaşından bütün uşaqlığıam bu evdə, bu məhələdə keçdi. 7 yaşım olanda yaxınlıqdakı "1 may" küçəsində olan məktəbə getdim. Sınıfdə ən kiçiyi mən idim. Çünki o vaxtın qanunlarına görə pis

oxuyan uşaqlar yaşından asılı olmayaraq sınıfdə qalırdılar. Məktəbdən sonra idman institutunda təhsilimi davam edib, 1970-ci ildə oranı bitirdim.

- İdmana, cüdoya gəlişiniz necə oldu?

- O vaxt cüdo yox idi. SSRİ məkanında ancaq cambu var idi. SSRİ-də sambonun qurucularından olan Anatoli Arkadyeviç Xarlampiyev mənim doğma əmim İsmayıl Məmməd oğlu Əhmədovla

yaxın dost idi. Əmim Moskvada onun yanında sambo ilə məşğul olmuşdu. Sonradan əmim Bakıya qayıdır. Gələndə hərbi formada kapitan rütbəsində idi. Sambo üzrə Azərbaycanda ilk beynəlxalq yarışları da əmim keçirib. Ancaq onun yanında məşqlərə başlamazdan əvvəl özüm fərdi qaydada evdə, dalanda məşq edirdim. Bir müddət sonra məhələ uşaqları da mənə qoşuldular. Dəmiryolu vağzalına gedib özümüza vaqon

təkərlərindən qantel, ştanqa da düzəltmişdik. Çox böyük həvəslə məşq edirdik. Bir neçə il məşqdən sonra artıq bədənimiz formalaşmış, canımız bərkimişdi. Hətta məşqdən sonra soyuq suyla çimməyə belə alışmışdıq. Təqribən 14-15 yaşım olardı. Bir gün əmim bizə gələr. Rəhmətlik anam yaxşı qutab, düşbərə bişirərdi. Elə

yemək əsnasında əmim soruşar ki, niyə idmana gəlmirsən. Mən də dedim ki, atam-anam icazə vermir. İsmayıl əmi şəxsən öz nəzarətində olacağıma söz verib valideynlərimin razılığını aldı. Məşq zalımız "Azneft" dairəsində bir mərtəbəli bir binada "Dənizçilər Klubu" adlanan bir yerdə idi. Beləcə sambo üzrə məşqlərə

başladım. Bir həftə sonra əmim məni dənizçilər arasında keçirilən yarışa buraxdı. Yarışda ən kiçik iştirakçı mən idim. Buna baxmayaraq bir qələbəm də oldu. Bu qələbəyə elə sevinirdim ki, elə bil çempion olmuşam. Daha sonra "Spartak" cəmiyyətinin Gənclikdə yerləşən o vaxtki tramvay parkının yataqxanasında olan

zalda məşq etməyə başladım. (Bir neçə gün əvvəl bu zala baş çəkdim və eşidəndə ki, güləşçilər hələ də burada məşq edirlər çox sevindim.) Bir az sonra başqa uşaqlar da məşqlərə qoşuldular. Onlardan Vitya Kuznetsovun, Sivkayevin, Xavinin adlarını çəkə bilərəm. Ancaq mən onların hamısından həm 2-3 yaş böyük idim, həm də çox məşq etmişdim. İsmayıl əmi həm də Sumqayıtda işlədiyi üçün məşqləri mən aparırdım. Küçədə 3 km kross qaçışından sonra bir 4 saat da texnika üzərində işləyirdik. Xarlampiyevin sambo dərsləri kitabı da mənə çox kömək edib. Beləcə bir müddət məşqlərdən sonra şəhər və respublika birinciliklərində çıxış etməyə başladıq. Qaliblər sırasında mən və Kamal Kərimov yadımdadı. Mən 70 kq-da, Kamal isə 65 kq-da çıxış edirdi. İkimiz də Azərbaycan çempionu olmuşuq. Mən 7 dəfə Azərbaycan çempionu olmuşam, Kamal isə hətta yeniyetmələrin SSRİ çempionu da olur. O, artıq dünyasını dəyişib və çox təəsüflər ki, onu yada salan yoxdur. İnsan tam olaraq o vaxt ölür ki, onun nə adını çəkən olur, nə də yada salan olur. Allah ona rəhmət eləsin. O da yadımdadır ki, 1968-ci ildə respublika çempionatında sol biləyimdən travma almışdım. Ağrıdan bu əlimi işlədə bilmirdim. Finalda boyca məndən bir baş hündür olan, fiziki cəhətdən çox güclü olan Həşimovla güləşməliyəm. Lakin mən heç nəyə baxmayaraq güləşdim və texnikanın hesabına ona qalib gəldim. O vaxt ki sambo üzrə baş məşqçimiz Sabir Hüseynov da bir əllə güləşdiyimi bilib çox təəccüblənmişdi. Mənə dedi ki, birinci dəfədi ki, birəllə güləşən və hətta qalib gələn görürəm. Allah Sabir müəllimə də rəhmət eləsin.

- Ağarza müəllim, Azərbaycanda cüdonun yaranması necə oldu?

- 1964-cü ildə Tokio olimpiadasında çıxış etmək üçün SSRİ komandasının cüdoçuları olmadığı

üçün samboçuları göndərməyə məcbur olurlar. Nəticələr o qədər də ürəkəçən olmadığı üçün 1972-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti yanında Bədən Tərbiyəsi və İdman Komitəsi cüdonun SSRİ ərazisində yayılması və inkişaf etdirilməsi haqqında qərar verir. Qərarın icrası kimi elə həmin il respublikamızda cüdo federasiyası yaradılır.

- Bəs Sizin cüdoya keçidiniz necə olub?

- 1972-ci ildə SSRİ spartakiadasından sonra idman komitəsinin müavini Şövkət Orduxanov məni yanına çağırır və deyir ki, səni cüdo üzrə yığma komandaya baş məşqçi təyin etmək istəyirəm, bacararsan? Bir az məşq prosesindən danışdıqdan sonra mənə dedi ki, get, sən baş məşqçisən, nə çətinliyin olsa gəl yanıma. Söhbət əsnasında spartakiadada məşq prosesini izləyən Xarlampiyevin mənə dediyi sözlər yadıma düşdü. Mənim necə həvəslə, ürəkdən, hər idmançıya xüsusi yanaşma tərzimi gören Xarlampiyev mənə dedi ki, əhsən sənə, sən darıxma, məşqlərinə davam elə, hər şey yaxşı olacaq. Sonradan bildim ki, mənim baş məşqçi təyin olunmağımı bizim idman komitəsinə məhz Xarlampiyev məsləhət görüb. Beləcə 28 yaşından cüdo üzrə baş məşqçi kimi məşqlərə başladım. Bir müddət sonra Moskvada məşqçilərin birinci seminarı təşkil olunur. Bu seminarla Azərbaycandan cəmi 4 nəfər iştirak edirdi - mən, Viktor Kuznetsov, Akif Əhmədov və Sabir Hüseynov. Tallində keçirilən 2-ci ümumittifaq məşqçilər cəminarında isə yalnız İsmayıl müəllim və mən iştirak etmişik. 3-cü seminar isə 1973-cü ilin oktyabr ayında Tiflisdə keçirilib və orada yalnız mən iştirak etmişəm. Bu seminarı Yaponiyadan gələn X Dan qocaman usta və onun tələbəsi, dünya çempionu, VII Dan sahibi aparırdı. Qocaman usta nəzəriyyəni başa salır, tələbəsi isə fəndləri icra edirdi. Onların hərəkətləri mənə çox ləzzət edirdi. Bildiyiniz kimi cüdo Yapon

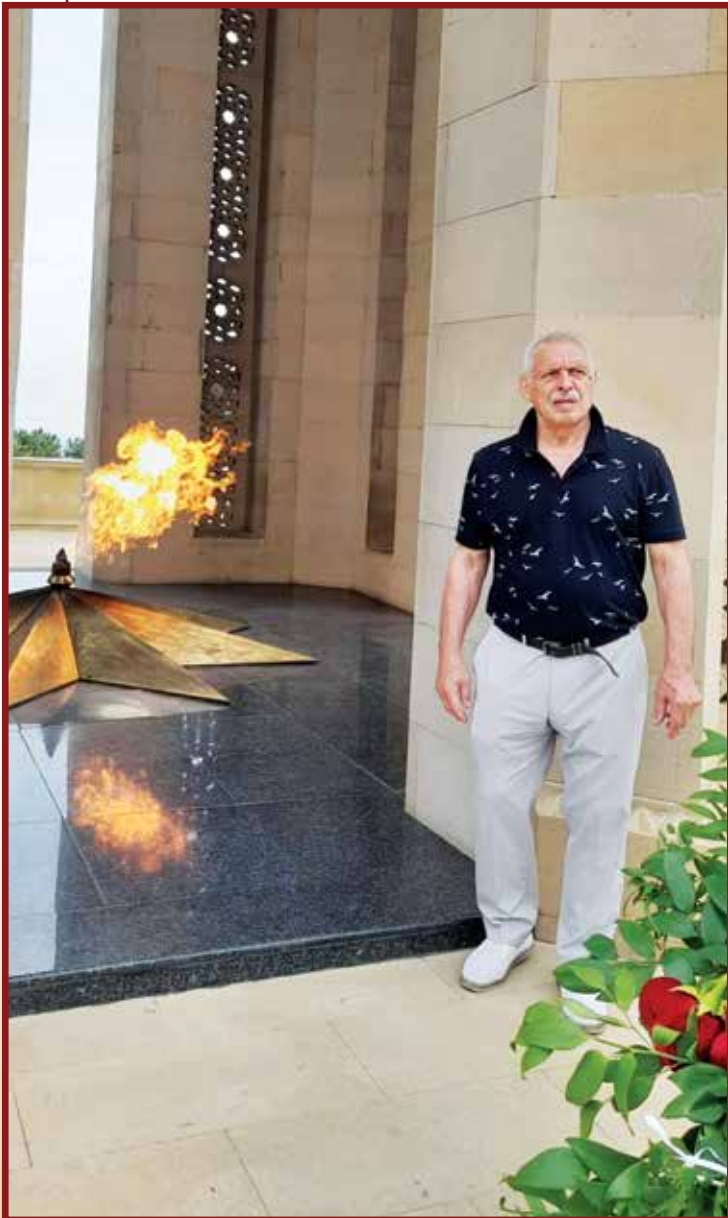

döyüş növüdür. İndi bu fəndlərin icrasını yaponiyalı ustad tərəfindən edilməsini gözləyirik. Hərəkətlərin dəqiqliyi, ardıcılığı, gözəlliyi mənə valeh etmişdi. Özümə sual verdim ki, görəsən bu səviyyəyə çatmaq üçün mütləq Yapon olmağ lazımdır? Bir qədər fikirləşəndən sonra sualıma cavab da verdim – keyr. Bu peşəkar ustadlar bildiklərini bizimlə bölüşmək üçün buradadırlar. Onlardan yetərincə faydalanmaq, öyrənmək və gənclərimizə ötürmək lazımdır. Bu seminarlarda gördüklərimi, öyrəndiklərimi bir film kimi yaddaşıma həkk etmişdim və yığma komandamızın hər məşqində bunları tətbiq edirdim. O vaxt yığma komanda Lenin stadionunda (indiki Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu) məşq edirdi. Bu zalda cəmi 3 gülüş xalçası var idi. Biz də gülüşçilərlə bir yerdə məşq edirdik. Bir gün məşq vaxtı gülüşçilərin baş məşqçisi Paşa Dadaşov mənə yaxınlaşdı. Dedi ki, bayaqdan sən məşqini izləyirəm, çox xoşuma gəldi. Beləki sən çalışırsan zəhmətin yerdə qalmaz. Uşaqlar etimadı doğruldacaqlar. Ancaq bu məşq prosesi mənə qane etmirdi. Məşq zamanı uşaqları güclü

idmançılarla gülüşdürüb zəif yerlərini üzə çıxarmağı düşünürdüm. Çıxış yolunu SSRİ yığma komandasının təlim-məşq toplanışlarında tapdım. Sağ olsun dostlar ki, bu işdə mənə dəstək oldular. SSRİ yığma komandası təlim-məşq toplanışlarına əsasən Ukraynaya və Estoniyaya gedirdilər. Moskvada isə Podolsk bölgəsində məşq edirdilər. Biz də onlara qoşularaq çox güclü məşqlər keçirdik. Demək olar ki, evdə tapılmırdıq. Evdə olanda da təlim-məşq toplanışları keçirdim. Uşaqları aparırdım Zaqatalaya, çıxarırdım dağa qaçmağa. Vitya Kuznetsov – komandanın məşqçisi qabaqda, mən də hamıdan arxada. Əlimdə də çubuq, heç kimi dala qalmağa qoymurdum. Bildiyiniz kimi dağda, yuxarı qalxdıqca oksigen azalır və nəfəs almaq çətinləşir. Bu da onların dözümlülüyünü artırır, gülüşəndə tez yorulmur, tənqənfəs olmurdu. Cəmi bir il sonra bunun bəhrəsini də gürdük. 1973-cü ildə Sahib İsmayılov SSRİ I Gənclər Oyunlarında və SSRİ birinciliyində üçüncü yeri qazanaraq Azərbaycanın ilk idman ustası olur. 1974-cü ildə Zakir Kərimov SSRİ birinciliyinin bürünc mükafatçısı, 1977-ci ildə isə SSRİ II Gənclər Oyunlarının qızıl mükafatçısı olur. Fərhad Rəcəbli isə bu oyunların gümüş medalını qazanır. Bundan əlavə 1976-cı ildə Ələkbər İsmayılov yeni-yetmələrin SSRİ birinciliyinin qızıl medalını qazanır. Daha sonra 1978-ci ildə Fərhad Rəcəbli Macarıstanda keçirilən gənclərin Avropa birinciliyində bürünc medal qazanır. Zakirin qızıl medalından qabaq idman komitəsinin müavini Orduxanov mənə yaxınlaşır ki, bu oyunlarda Azərbaycan himni bir dəfə də olsun səslənməyib, ümid sizədir. Mən də dedim bir idmançımız finaldadı, söz vermərəm ki qızıl olacaq, amma əlimdən gələni edəcəm. Bunu deyib getdim Zakiri ruhlandırmağa. Vəziyyəti başa salıb dedim ki, bütün Azərbaycanın gözü sendedi. Sən onu da bil ki, nəinki beli üstə, dizi üstə yıxılsan da rəqibinə xal verib səni uduzduracaqlar. Ona görə rəqibə heç gözlünü açmağa imkan vermə. Şükürlər olsun ki, deyilənlərə əməl edərək Zakir qızıl medalı qazanıb, himnimizi səsləndirdi. Hətta himnimiz səsləndə Zakirin necə ağlamağı da gözlümün qabağındadı. Mükafatlandırmadan sonra Orduxanov bizi təbrik edib, təşəkkürlərini bildirdi. Bakıya qayıdanda kimi hər ikimizə "əməkdar məşqçi" adı veriləcəyinə söz verdi.

- Bəs yığma komandadan uzaqlaşmağınızın səbəbi nə idi?

- Onu da indi danışaram. Dediym kimi Orduxanov bizə fəxri ad veriləcəyinə söz vermişdi. Lakin biz Bakıya qayıdanda Orduxanovun işdən çıxarılmasını eşitdik. Fikirləşdim ki, bunun məsələyə heç bir dəxli yoxdu, bir az gözləyək, yəqin ki, özləri çağıracaqlar. Lakin bizi heç kim yada salmadı. Özüm maraqlandım və mənə eşitdirdilər ki, adla bağlı 2000 şirinlik verilməlidir. (Gülür. Çox şükürlər ki, Azərbaycanda artıq belə hallara rast gəlmək mümkün deyil). Bu hadisəni 45 il sonra ilk dəfədir ki, danışaram. İndi gülürəm, amma o vaxt çox əsəbiləşmişdim. SSRİ oyunlarında yeganə qızılı biz gətirmişik,

canımızı qoymuşuq, bu da bizə verilən qiymət. Bunu deyib yığma komandanı uzaqlaşdım. Ağzıgöyçəklərdən də eşitdim ki, mənim üçün deyiblər ki, nə edib ki, yığma komandada hazır uşaqları məşq elədirib, onları özü yetişdirməyib ki. Mən də 10-12 yaşlarında olan təqribən 30-a yaxın uşaq yığaraq "Dinamo" cəmiyyətində məşqlərə başladım. Sizin yaxşı tanıdığınız Tərhan Poladov da onların sırasında idi. Baxmayaraq ki, zalda adi bir döşəyimiz belə yox idi, uşaqlar bir-birilərini quru polun üstünə çırpırdılar. Amma çox həvəslə, ürəklə məşq edirdilər. Bölmədə nizam-intizam qaydaları da yüksək idi. Uşaqlara demişdim ki, mən özümə rəva bildiyim hər şeyi siz də edə bilərsiniz. Ancaq mən etmədiyim şeyləri siz də etməyəcəksiniz. Hamı da bu qaydalara əməl edirdi. Bir müddət məşqlərdən sonra uşaqlara dedim ki, səhər saat 7-də mən zalda olacam. Kim istəyir gəlsin bir az məşq etsin, sonra getsin məktəbə. Birinci Tərhan gəldi, sonra da o biri uşaqlar. Mən də onlar üçün dəmir bankada olan qatılşdırılmış süd alırdım. Məşqdən sonra onlara südlü çay içizdirib məktəbə yola salırdım. Bir müddət sonra məni

"Burevestnik" cəmiyyətinə sədr müavini təyin edirlər. Tərhanla bir neçə nəfər keçir bizim cəmiyyətə. "Burevestnik"də məşqçi o vaxt Musa İsmayılov idi. Mən Tərhanla dedim ki, sənə lazım olan bütün fəndləri bilirsen. Bu fəndləri təkmilləşənə qədər işlə. Beləcə Tərhan məşqlərinə davam edir. 1984-cü ildə Vitepsk şəhərində yeniyetmələrin SSRİ birinciliyi keçirilirdi. Mən də Tərhanın şəxsi məşqçisi kimi onunla gedirəm. Hər görüşdə ona deyirəm ki, evdə səni hamı "əli çörəkli" gözləyir. Amma rəqib sənə çörəyini əlindən almaq istəyir. Bu çörək sənindi, onu heç kəsə vermə. 15 yaşlı Tərhan da hamıya qalib gələrək yarışın qalibi olur. Qızıl medaldan əlavə ona yarışın "ən texnikalı idmançı" diplomu da təqdim olunur. Bundan əlavə Tərhan, 15 yaşında SSRİ idman ustası adını qazanaraq, Azərbaycan cüdoçuları arasında ən gənc SSRİ idman ustası olur.

- **"Əməkdar məşqçi" adı Sizə bundan sonra təqdim edildi?**

- Dərhal sonra deməzdim, 2 il sonra. 1986-cı ildə idman komitəsindən zəng edirlər ki, bəs sizə fəxri ad vermək üçün sənədlərinizi gətirin. Mən də onlardan

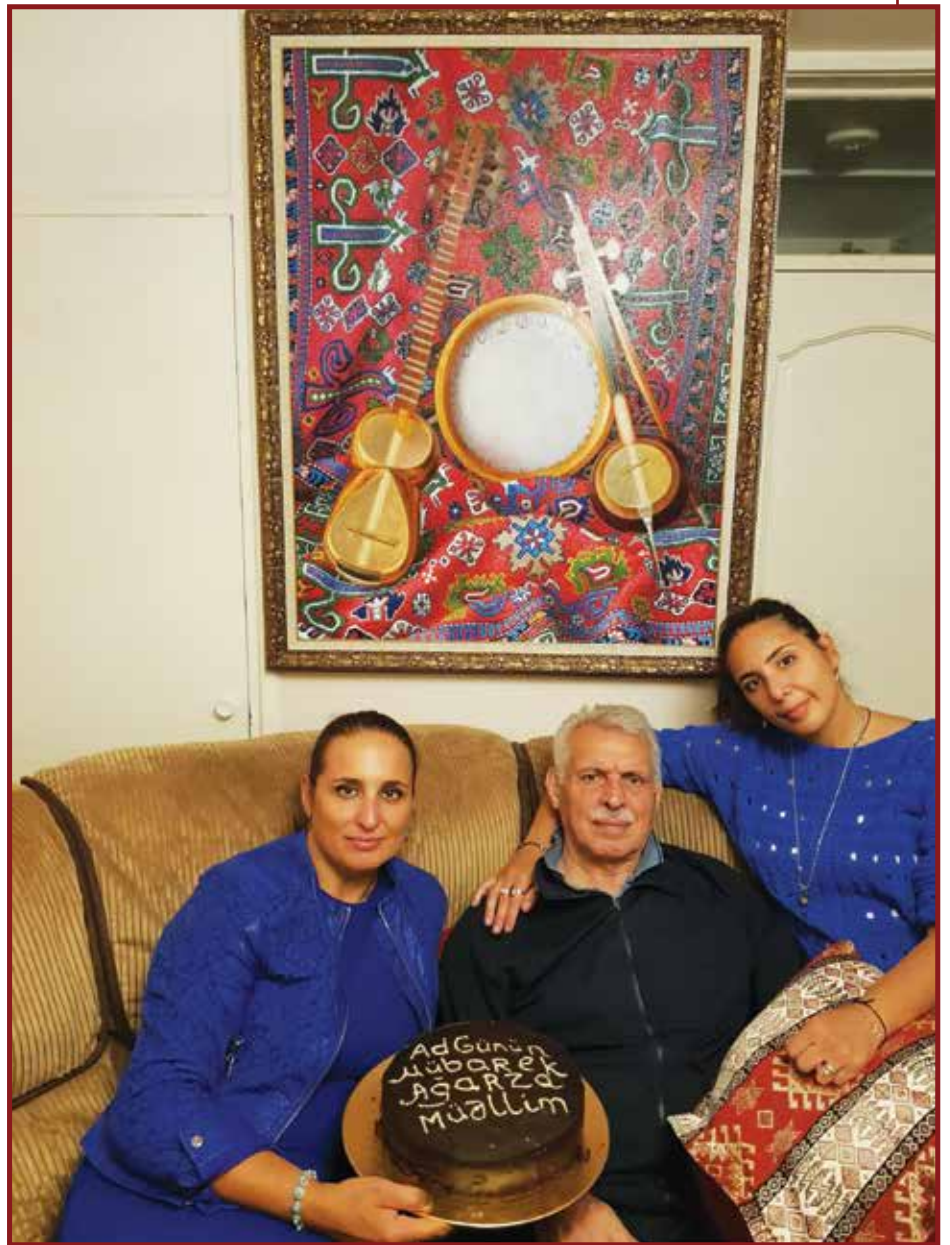
incimişdim, ona görə dedim ki, heç nə gətirməyəcəm, sizdə lazım olan bütün sənədlər var. Bir müddət də keçir, yenə zəng vururlar ki, bəs filan vaxt gəlin, kollegiyadır. Mən də deyilən vaxt getdim, oturdum lap birinci sırada. Bir az sonra Tərhan Həsənov gəlir. Yanımda boş yer olduğu üçün oturur yanımda. Tərhan Həsənovu 1972-ci ildə məşqçi kimi işə mən düzəlmişdim. Onun atası tanınmış aktyor, "əməkdar artist" idi. Tərhan da Rəşid Behbudov adına teatrda işləyirdi. Teatr bağlandıqdan sonra Tərhan qalmışdı işsiz. Biləndə ki, işsizdi, dedim mənimlə məşqçi işləmək istəyirsənsə çalışsın kömək edim sənə. Sənədlərini götürüb girdim "Lokomotiv" idman cəmiyyətinin sədri Tofiq Ağayevin yanına. Tofiq müəllim baxdı sənədlərə, baxdı mənə. Sənədlər bir incəsənət universitetinin diplomu idi, bir də sambo üzrə idman ustalığına namizəd kitabçası. Mənə dedi ki, bu sənədlərlə onu məşqçi götürə bilmərəm. Çox təkiddən sonra birtəhər Tofiq müəllimi razı saldım və Tərhan başladı məşqçi işləməyə. Nəsə... Tərhan oturdu yanımda və yavaşca soruşdu ki, sizdən də "şirinlik" alıblar, bular da heç insaf qalmayıb. Mən də

dedim ki, heç bir kq tort da alma-ram onlara. İnanırsan ki, bu fəxri adın nə medalı, nə də kitabçası haradadı heç xəbərim yoxdu. 77-də verməli olduqları adı 10 il sonra verəndə onun nə dadı qalır, nə tamı. Həmə gün mənə, Tərlan Həsənova, Ağayar Axundzadəyə "əməkdar məşqçi" adını təltif etdilər. Ağayarı da cüdoya mən keçirmişəm. O vaxt o, sərbəst güləşlə məşğul olurdu. Bizdə ağır çəkili idmançılar olmadığı üçün onu məşqçisinin icazəsiylə keçirmişdim cüdoya.

- Ağarza müəllim, Londona köçməyinizin səbəbi idman komitəsindəki haqsızlıqlar idi, ya başqa səbəb var idi?

- İdman komitəsinin bu məsələyə aidiyyəti yoxdur. Onlardan heç kim mənə doğma vətənimdən köçməyə vadar edə bilməzdi. Buna mənim ailə vəziyyətim səbəb oldu. 2007-ci ildə həyat yoldaşım xərçəng xəstəliyindən vəfat edir. Evdə 16 yaşlı kiçik qızım ilə ikimiz qaldıq. Anasını itirmək ona çox pis təsir etmişdi. Qohumlardan da belə bir adam yox idi ki, ona analıq etsin. Böyük bacılarının da biri Kanadada, o biri isə Londonda yaşayır. Mən də belə qərara gəldim ki, kənar adamdansa qoy bacısı baxsın ona. Köçməyimin səbəbi də bu olub. Amma baxmayaraq ki, köçmüşəm, üreyim Azərbaycanla döyünür. Bütün hadisələri izləyirəm – istər idman, istər mədəni-ictimai, istərsə də siyasi məsələlər olsun. Hətta Vətən müharibəsi başlayanda Bakıya gəlib könüllü kimi döyüşə getmək istəyirdim. Fikirləşirdim ki, yaşım görə döyüşə buraxmasalar da əsgərlərimizə əlbəyaxa döyüş keçərəm, heç olmasa bir xeyrim dəyər. Bir neçə zəng etdim, biləndə ki, 76 yaşım var və uzun müddətdir Londonda yaşayıram, vətənpərvər qaldığıma görə dərin təşəkkürlərini bildirdilər. Dedilər ki, cavanlarımız könüllü yazılmaq üçün növbəyə düzülüblər, gəlmişkən varsınız. Ancaq bütün varlığımı xalqımın yanında idim. Bütün xəbərləri izləyirdim. Məğlubedilməz ordumuzun qələbə xəbərinə və bu qələbədə 3000

şəhid verdiyimizi eşidəndə göz yaşlarımı saxlaya bilmədim. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Bundan əlavə Londonda yaşayan azərbaycanlılarla, Britaniya-Azərbaycan Assosiasiyası və onun rəhbəri, tanınmış idmançı Hafız Baxşəliyevlə çox gözəl münasibətlərim var. Onun Londonda diaspora sahəsində gördüyü işlər yetərincedir.

- Ağarza müəllim, var olarsız! Sonda bir ustad kimi idmançılarımıza, cüdoçularımıza məsləhətiniz...

- Bizim cüdo federasiyasının işi ilə yaxından tanışam. Xeyli işlər görülür. Xaricdən məşqçilər gətirilir, müxtəlif ölkələrdə təlim-məşq toplanışları keçirilir.

Bizdə də peşəkar məşqçilər yetərincedir. Sadəcə olaraq onlara lazımı şəraiti yaradıb, tam səlahiyyət vermək lazımdır. Bundan əlavə bizim veteran cüdoçularımız, veteran məşqçilərimizlə tez-tez görüşlər keçirmək lazımdır. İnanın mənə, bu adamların gəncərə deməyə o qədər sözləri var ki... Veteranlarımızdan yetərincə yararlısaq nəticələrin daha da yüksək olacağına tam əminəm.

Mehman Süleymanov

P.S. Sentyabr ayının 20-si müsahibimiz Bakıda öz dostları ilə 78 yaşını qeyd etdi.

"Sportsman", Ağarza müəllimi bu münasibətlə təbrik edir, ona möhkəm can sağlığı, yaxınları ilə birgə 100 yaşını qeyd etməyi arzulayır.

Ağarza Əhmədovla bağlı xatirələr

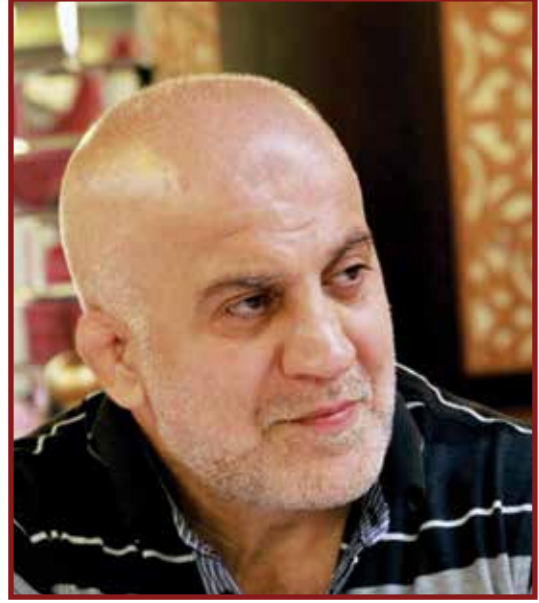
Tərhan Poladov

Sambo üzrə Avropa çempionu

Cüdo üzrə Avropa finalçısı

Dəfələrlə sambo və cüdo üzrə SSRİ birinciliklərinin qalibi və mükafatçısı

Mən, Tərhan Poladov 1968-ci il 8 iyul tarixində Bakı şəhərində doğulmuşam. 1979-cu ildən Ağarza müəllimin rəhbərliyi altında "İnşaatçılar" prospektindəki "Gülüş evi"ndə cüdo üzrə məşqlərə başlamışam. Bir idmançı, bir məşqçi, ümumiyyətlə bir insan kimi formalaşmağımda Ağarza müəllimin əməyi danılmazdır. Cüdonu da mənə o sevirib. Cüdoya elə aludə olmuşdum ki, onsuz bir gün belə qala bilməzdim. Cüdoyla, Ağarza müəllimin keçdiyi məşqlə nəfəs alırdım. Hər hansı bir səbəbdən məşqdə kefin olmasa və yaxud özümü yaxşı hiss etməsəm, Ağarza müəllim bunu dərhal bilərdi. Cəmi 10-15 dəqiqə məşqdən sonra özüm də hiss etmədən bu durumdan əsər-əlamət belə qalmaz, tam gücümle məşqlərə qatılırdım. Məndə ona qarşı məşqçidən əlavə bir doğmalığ, bir atalığ hissi var. Mənim keçdiyim məşqlərdə Ağarza müəllimin dəst-xətti aydın görünür. Bu gün Azərbaycanda cüdo idman növünün yayılmasında, inkişafında, populyarlaşmasında, cüdoçularımızın qazandığı uğurlarda Ağarza müəllimin xidmətləri böyükdür. Hərdən fikirləşirəm ki, Ağarza müəllimin məşqçilik fəaliyyəti 10 il yox, 20-30 il olsaydı, bu gün Azərbaycan cüdosu şübhəsiz ilk üçlükdə olardı. Azərbaycanın buna tam potensialı da var. Bunu sizə mən bir müddət ACF-nin

regionlarda cüdonun inkişaf sektorunun rəhbəri vəzifəsində çalışmış bir mütəxəssis kimi deyirəm. Çünki bizdə cüdonu tam varlığı ilə sevən, fanatı olan məşqçilər ordusu var. Hazırda Sadıq Sadıqovun rəhbərlik etdiyi Neftçi İK-da baş məşqçi vəzifəsində çalışıram və cüdo yığma komandamızın əksər aparıcı idmançıları Neftçi İK-nı təmsil edir. Bu işdə ölkə idmanının inkişafında bir müddət ACF-də vitse-prezident vəzifəsində çalışmış Sadıq müəllimin zəhməti də danılmazdır.

Sonda Ağarza müəllimi 78 yaşı münasibətilə təbrik edirəm. Onun ad gününü Bakıda bizimlə birgə keçirməyinə çox şadam. Ona və ailə üzvlərinə, bütün yaxınlarına möhkəm can sağlığı arzulayıram.

Arif Piriye

Veteran cüdoçu

"Azərbaycanda cüdo 1972-ci ildən yayılmağa başladı. İlk məşqə başlayanlardan biri də mənəm. Məşqləri bizə yığma komandanın ilk baş məşqçisi Ağarza müəllim keçirdi. Ağarza müəllim çox ciddi və tələbkar idi. İdmançıların davranışına, mədəniyyətinə belə fikir verirdi. Ailəsi ilə maraqlanırdı. Hər kəsə fərdi münasibət göstərirdi. Biz Ağarza Əhmədovla həmişə fəxr edirik ki, bizim belə müəllimiz olub. Neçə il onun rəhbərliyi ilə məşq etdim. Heç bir dəfə də olsun ki, ondan incimədim. Çünki Ağarza müəllim çalışırdı ki, uşaqlar arasında həmişə mehribançılıq olsun. Ağarza müəllimə möhkəm can sağlığı arzulayıram".

Asif Yusifov**8 dəfə Azərbaycan çempionu****SSRİ mükafatçısı****SSRİ idman ustası***Cüdo üzrə məşqçi-müəllim*

“Bu günlərdə Ağarza müəllimin 78 yaşı tamam oldu. Ona elə can sağlığı arzulayıram ki, İnşaaAllah 100 yaşını qeyd edək. Ağarza müəllimin ilk tələbələrindən biriyəm. Mən onun məşqlərinə gəndə heç 13 yaşım yox idi. Binalarımız yaxın idi. Məhlədə qonşu olmuşuq. Bir gün onun qardaşı, dostum Azad Əhmədov mənə dedi ki, qardaşım Ağarza “Lokomotiv” cəmiyyətində məşqçi işləyir və sambodan dərs keçir. Bu yaxınlarda cüdo üzrə də məşqlərə başlayacaq. Məşqlərə həvəsi olan uşaqları cəlb edirlər. Rəhmətlik qardaşım Akif də daxil olmaqla, 5-6 uşaq məşqlərə getdik. Nərimanov rayonunda yerləşən “Lokomotiv” cəmiyyətində məşqlərə başladım. Bir müddətdən sonra məşqlərdən ayrıldım. Sonradan qayıtdım. Ağarza müəllim artıq cüdodan məşqlərə başlamışdı. Yadımdadır ki, 1972-ci ildə Ağarza müəllim bir neçə digər məşqçilərlə Moskvada cüdo üzrə keçirilən seminarda iştirak etdilər. Bu seminardan sonra Ağarza müəllim cüdo üzrə Azərbaycanın ilk baş məşqçisi təyin olundu və beləcə Azərbaycanda cüdonun yaradıcılarından olaraq tarixə düşdü. Onun rəhbərliyi altında ilk SSRİ birinciyində iştirak edən Sahib İsmayılov bürünc medal qazandı.

Gərgin məşqlərdən sonra həтта SSRİ idman ustası adına layiq görüldü. Ağarza müəllimin digər yetirməsi olan Zakir Kərimov SSRİ yeniyetmələr arasında üçüncü yerə layiq görüldü. Getdikcə, cüdoda nəticələr özünü göstərməyə başladı. Bunların hamısı Ağarza müəllimin peşekarlığından və işə tələbkar yanaşmasından irəli gəlirdi. Ağarza müəllim peşekar müəllim olmaqla yanaşı, yüksək insani dəyərləri özündə birləşdirir. Onun keçdiyi məşqlər çox ciddi keçirdi. İdmançılar orada artıq bir hərəkət edə bilməzdilər. Məşqçi nə deyirdi hamı onu dərhal yerinə yetirirdi. O, çox prinsipial insandır. Belə olmasa idi nəticələr də olmazdı. Ağarza müəllim Azərbaycanda cüdonun banilərindəndir. Təəssüf ki, onun adı çəkilmir. Ancaq tarix özü hər şeyi qiymətləndirəcək”.

Ağayar Axundzadə*Azərbaycan yığma komandasının
səbiq baş məşqçisi*

“1973-cü ildə sərbəst güləş üzrə məşğul olurdum. Ağarza müəllim “Lokomotiv” cəmiyyətində baş məşqçi idi. Həm sambo, həm də cüdodan dərs deyirdi. Mən, Tərlan Həsənovun yanında məşq edirdim. Bir gün Ağarza müəllim mənə dedi ki, Rostov şəhərində sambo üzrə “Lokomotiv” Mərkəzi Şurasının yarışları var. Təcrübəm olmasa da razılaşdım. Ağır çəkili güləşçilərlə döyüldüm. Daha sonra 1977-ci ildə Belarusda, Sankt-Peterburda keçirilən yarışlarda da iştirak etdim. Həтта Vladimir Putinin müəllimi olan Anatoliy Raxlinin klubunda onunla birgə məşqlərdə olmuşam.

Ağarza müəllim işgüzarlığı ilə seçilirdi. Çox tələbkar və məsuliyyətli bir məşqçi idi. Bu yaxınlarda Bakıda onunla görüşəndə ona dedim ki, sizdən çox şey öyrənmişəm. Sizdən öyrəndiklərimi tələbələrimə öyrədərəm. Bakıda olmağına və onunla görüşümə çox sevindim. Ağarza müəllim

Azərbaycan cüdosunun qurucularındandır. Allah Ağarza müəllimə can sağlığı versin”.

"ÇÖVKƏN" KOMANDAMIZDAN BÜRÜNC MEDAL

Sentyabrın 12-də Bakıda arena polo üzrə Avropa çempionatına start verilib.

Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyası, Avropa Polo Federasiyası və Beynəlxalq Polo Federasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutan çempionatda Azərbaycan, Avstriya, İsveçrə və İspaniya komandaları birincilik uğrunda mübarizə aparıblar. Yarış Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən dövlət sərhədində törədilən genişmiqyaslı tərribatın qarşısını alarkən

şəhidlik zirvəsinə ucalan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının xatirəsinin 1 dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Azərbaycan millisi yarışa qələbə ilə başlayıb. Avstriya ilə qarşılaşan poloçularımız rəqibini 6:4 hesabı ilə məğlub ediblər.

Digər oyunda isə İspaniya və İsveçrə yığmaları üz-üzə gəliblər. Görüş İspaniya millisinin 9:4 hesabı qələbəsi ilə yekunlaşıb.

Yarımfinal görüşləri sentyabrın 16-da keçirilib. Bu görüşdə İspaniya komandası poloçularımızdan 8:5 hesabı ilə üstün olub. Avstriya kollektivi isə İs-

veçrəni 7:5 hesabı ilə məğlub edib.

Sentyabrın 18-də isə Binə Atçılıq Mərkəzində üçüncü yer uğrunda və final qarşılaşması keçirilib. Azərbaycan və İsveçrə yığmaları fəxri kürsünün üçüncü yeri üçün mübarizə aparıblar. Komandamızın heyətində Elçin Camallı, Andres Fernandez Lorente, Fabian Bolanterio, Aqustin Kronhaus, Əli Rzayev və Tərən Qurbanəliyev yer alıb. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən yarımfina matçında millimiz İsveçrəyə 5:1 hesabı ilə qalib gələrək bürünc medala sahib çıxıb. Həlledici matçda isə İspaniya və Avstriya komandaları Avropa çempionu titulu uğrunda yarışiblar. Avstriya seçməsi İspaniya komandasına 6:4 hesabı ilə qalib gələrək çempion tituluна sahib çıxıblar.

Yarışdan sonra qaliblərin mükafatlandırma mərasimi keçirilib.

Xatırladaq ki, 2015-ci ildəki ilk qitə çempionatına da Bakı ev sahibliyi edib. Həmin yarış Azərbaycan komandasının qələbəsi ilə yekunlaşıb. Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyası 2013-cü ildən Beynəlxalq Polo Federasiyasının üzvüdür.

OLİMPIYA MÜKAFATÇISI "JUDO CLUB 2012" İLƏ MÜQAVİLƏ İMZALAYIB

Tanınmış cüdoçu, Tokio Olimpiadasının gümüş mükafatçısı, dünya və ikiqat Asiya çempionu, milli komandamızın üzvü Səid Mollayi bundan sonra idman karyerasını "Judo Club 2012"də davam etdirəcək. İdmançı ilə klub arasında müqavilənin imzalanması mərasimində Azərbaycan Cüdo Federasiyasının (ACF) vitse-prezidenti, Olimpiya çempionu Elnur Məmmədli, federasiya prezidentinin müşaviri Natiq Bağırov, "Judo Club 2012"nin sədri Azər Əsgərov, klubun icraçı direktoru Mübariz Cəfərov iştirak ediblər.

Cüdoçu milli komandamızın heyətində bu il iki mötəbər yarışda - Macarıstanda "Böyük dəbilqə", Xorvatiyada isə keçirilən Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının Qran-Pri yarışlarında iştirak edib və hər ikisində gümüş medal qazanıb.

ACF-nin vitse-prezidenti E. Məmmədli deyib ki, Azərbaycan bayrağı altında çıxış etmək Səidin ən böyük arzusu olub. Federasiyanın rəhbərliyi ona bu arzusunun gerçəkləşdirilmək imkanı yaradıb və milli komandanın heyətinə daxil edib. Səidlə bağlı böyük planlarımız var, onun

ölkəmizdə karyerasının uğurlu olacağına inanırıq. "Judo Club 2012" ilə əməkdaşlıq həm onun idman karyerasına, həm də Azərbaycan cüdosunun inkişafına müsbət təsir göstərəcək.

Federasiyanın prezidentinin müşaviri Natiq Bağırov da hazırda milli komandanın liderlərindən olan Səid Mollayinin qərarını yüksək qiymətləndirib. O deyib: "Ölkəmizdə mükəmməl məşq bazası olan "Judo Club 2012"nin Səidin öz uğurlarını daha artırması üçün hər cür şərait yaradacağına əminik. Belə titullu bir idmançı ilə iş birliyi Azərbaycan cü-

dosunun inkişafına sanballı töhfələr verən klubun özünün də nüfuzunu yüksəldəcək. Klubun yığma komandalarımıza daim dəstək göstərdiyini də minnətdarlıq hissi qeyd etmək istərdim. Hazırda yığma komandamız üçün baza tikilir. Belə bir vaxtda "Judo Club 2012" öz qapılarını təmənnəsiz olaraq yığma komandaya açıb. Yeni yetmələrdən ibarət yığmamız burada məşq edir. Vaxt ilə qızlardan ibarət millimiz də klubda məşq keçib. Fürsətdən istifadə edib, federasiya rəhbərliyi adından klubun rəhbərliyinə təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, əməkdaşlığı-

mız davamlı olacaq”.

Azərbaycan Cüdo Veteranları Assosiasiyasının prezidenti, usta cüdoçular arasında dünya və Avropa çempionatlarının dəfələrlə qalibi və mükafatçısı, klubun təsisçisi Azər Əsgərov Olimpiya mükafatçısı Səid Mollayinin “Judo Club 2012”ni seçməsinə çox sevindirici hal kimi dəyərləndirib.

“Belə titullu bir idmançının klubun üzvü olması, burada məşq etməsi yeniyetmə və gənc idmançılar üçün çox böyük stimül olacaq. Klubumuzun qapısı Azərbaycan cüdosunun inkişafına çalışanların hamı-

sının üzünə açıqdır. Federasiya ilə əlaqələrimiz yüksək səviyyədədir. “Judo Club 2012” cüdosevərlərin ikinci evidir və biz cüdonun inkişafı üçün bundan sonra da əlimizdən gələni etməyə hazırıq”, - deyərək Azər Əsgərov bildirib.

Klubun icraçı direktoru Mübariz Cəfərov Səid Mollayinin klubda məşq etməsi üçün ona hər cür şərait yaradılacağını bildirib: “Səid 81 kiloqram çəki dərəcəsinə dünyanın aparıcı cüdoçularından hesab edilir. Onun kimi intizamlı və zəngin təcrübəyə malik olan idmançının klubumuzun üzvü olması bizim üçün se-

vindirici haldır. Bu, istedadlı və gənc cüdoçuların inkişafına da müsbət təsir göstərəcək. İnanıram ki, klubla müqaviləyə qol çəkəcək Səid Mollayinin gələcək karyerası bundan sonra da uğurlu olacaq”.

Klubun icraçı direktoru M.Cəfərova birlikdə müqaviləni imzaladıqdan sonra Səid Mollayı deyib: “Azərbaycan yığmasının və “Judo Club 2012” ailəsinin üzvü olduğum üçün qürur duyuram. Azərbaycana həmişə böyük sevgim olub. Ölkəmizin və “Judo Club 2012”nin adını uca tutmağa çalışacağam. Hazırlığımı əsasən milli komandanın məşq bazasında keçirəm. Amma klubda yaradılan şəraiti gördükdən sonra heyretimi gizlədə bilmədim. Bu günədək dünyanın bir sıra ölkələrində təlim-məşq toplanışlarında və yarışlarda iştirak etmişəm. Lakin heç bir ölkədə belə yüksək imkanları olan klub görməmişəm. Burada, həqiqətən də məşq keçmək üçün hətərəfli şərait yaradılıb. Belə bir klubda məşq keçən idmançı mütləq yüksək nəticə göstərməyə çalışmalıdır”.

Müqavilə imzalandıqdan sonra ACF rəsmilərinin və Səid Mollayinin “Judo Club 2012”nin məşqçi heyəti və idmançıları ilə görüşü keçirilib, xatirə şəklində çəkdirilib.

MƏĞLUBEDİLMƏZ ZABİT SƏMƏDOV

Sentyabr ayının 10-da Azərbaycanlı kikkoksçu, K-1 növündə çıxış edən Zabıt Səmədovun vida döyüş gecəsi keçirilib. Milli Gimnastika Arenasında baş tutan döyüşdə "Mauqli"nin rəqibi "Yekəayaq" ləqəbli, braziliyalı, sabiq UFC döyüşçüsü Antonio Silva olub. Bu Səmədovun karyerasında sonuncu – 116-cı döyüşü olub. Bunlardan 103-ü "Mauqli"nin qələbəsilə başa çatıb. Qələbələrin 38-ni nokautla bitirən Zabiti 2013-cü ildən məğlub edən olmayıb.

38 yaşlı idmançımız vida görüşünü də qələbə ilə bitirməyi bacarıb. Antonio Silva idmançımızın dayanmadan endirilən güclü zərbələrinə tab gətirməyib. Rəqibini elə birinci raundda nokauta salan Zabıt, bütün Azərbaycan

idmansevərlərini sevindirib. Karyerasındaki sonuncu qələbəsi ilə Beynəlxalq Karate və Kikboksinq İdmanı Assosiasiyasının (İSKA) kəmərinə belinə bağlayan Zabit Səmədov, onu dəstəkləyən hər kəsə minnətdarlığını bildirib.

ZƏNGƏZURLU AĞALARIN NƏVƏSİ...

“NEFTÇİ”DƏ OYNAMIŞ ERMƏNİ FUTBOLÇU İLƏ “EKSKLÜZİV MÜSAHİBƏ”

ВНУК АГАЛАРА ИЗ ЗАНГЕЗУРА...

«ЭКСКЛЮЗИВНОЕ ИНТЕРВЬЮ» С АРМЯНСКИМ ФУТБОЛИСТОМ, ВЫСТУПАВШИМ ЗА «НЕФТЧИ»

Johan Cruyffun “Ajax”dan “Feyenoord”a, Diego Maradonanın “Barcelona”dan “Napoli”yə, Luís Figonun “Barcelona”dan “Real Madrid”ə transferi kimi onun da “Neftçi”dən “Ararat”a keçidi gözlənilməz olmuşdu.

1970-ci ilin dekabrında 29 yaşın içində olan Eduard Markarovun Bakıdan gedişi qalmaqla müşayiət olunmuşdu. Həmin ayın 19-da öz təşəbbüsü ilə “İdman” qəzetinə verdiyi müsahibədə, - “Bir oyunçu belə komandadan getməyəcək və şaiyələrin heç bir əsası yoxdur”, - desə də, ayın 29-da sorağı İrəvandan gəlmişdi. Sonra “Neftçi”nin rəhbərliyinə komandadan getməklə bağlı ərizəsini naməlum şəxslə göndərmiş və bəlli olmuşdu ki, sən demə, ərizəni də ayın 15-də imzalayıbmış. SSRİ Futbol Federasiyası isə onun bu hərəkətini idman etikasını pozmaq kimi dəyərləndirsə də, yalnız şiddətli töhmət verməklə kifayətlənmişdi.

“Neftçi”nin keçmiş hücumçusu, iyunun 20-də 80 yaşını tamamlayan Eduard Markarovla xəyali “müsahibə”ni təqdim edirik.

- “Neftçi”də 10 mövsüm çıxış etmisiniz və o vaxt çoxları karyeranızı Bakıda bitirəcəyinizi gözləyirdi. Deyilənə görə, mərkəzdə iki eviniz vardı, dörd maşın dəyişmişdiniz: sovet dövründə belə dəbdəbəli həyat çox az adama qismət olurdu. Dəfələrlə “Ararat”dan təklif aldığınızı söylənirdi, niyə daha əvvəl getməmişdiniz?

Подобно трансферам Йохана Кройффа из «Аякса» в «Фейеноорд», Диего Марадоны из «Барселоны» в «Наполи» и Луиша Фигу из «Барселоны» в «Реал», его переход из «Нефтчи» в «Арарат» был более чем неожиданным.

Отъезд 28-летнего Эдуарда Маркарова из Баку в декабре 1970-го года сопровождался скандалом. 19-го числа того же месяца в интервью газете «Идман» по собственной инициативе он говорил: «Ни один игрок не покинет команду и оснований для слухов нет», однако 29-го числа стало известно, что он находится в Ереване. Заявление об уходе было передано руководству «Нефтчи» неизвестным лицом, к тому же, оно было подписано еще 15 декабря. Хотя Федерация футбола СССР сочла его поступок нарушением спортивной этики, но ограничилась лишь строгим выговором.

Предлагаем воображаемое «интервью» с бывшим нападающим «Нефтчи» Эдуардом Маркаровым, которому 20-го июня исполнилось 80 лет.

- Вы играли в «Нефтчи» 10 лет, и многие полагали, что завершите карьеру в Баку. Говорят, ваша семья владела двумя квартирами в центре, а вы сами сменили четыре машины - в советское время такая роскошь была большой редкостью. Также, ходили слухи о неоднократном предложении от «Арарата». Почему не перешли туда раньше?

- Bakıdakı şərait məni qane edirdi, bir sözümlü iki eləmiridilər. 1966-cı ildə SSRİ çempionatının bürünc medallarını qazanmışdıq, "Ararat" isə ən yaxşı halda növbəti mövsüm 8-ci yeri tutmuşdu. 1962-ci ildən başlayaraq "Neftçi"dən daha aşağı yerlərdə qərarlaşırdı, hətta bir müddət güclülər dəstəsini də tərk etmişdi. Daha zəif komandaya niyə gedim ki?

- **Bəs 1970-ci ildə nə baş verdi? Belə söhbət var ki, Bakıdan getməsəydiniz, həbs olunacaqdınız: deyilənə görə, yoldaşlıq görüşləri keçirmək üçün yollandığınız xaricdən saxta çıxan qızılı, valyutamı gətirmişdiniz, yoxsa çar dövrünün qızıl sikkələrini başqa ölkəyə satmağa aparmışdınız?**

- Həmin il Əfqanıstanda olmuşduq...

- **Bu barədə danışmaq istəmirsiniz, anladım. Başqa ehtimala görə, 1968-ci ilin aprelinde futboldankənar hadisə zamanı yaman döyülmüş və bədən xəsarətləri almışdınız, ondan sonra "Neftçi"də üreklə oynayırsınız, Bakıdan qaçmağa fürsət axtarırmışsınız.**

- Məhsuldarlığım aşağı düşmüşdü: 1968-ci ilin SSRİ çempionatında cəmi 7 qol vurmuşdum, növbəti mövsüm 5, daha sonra isə 3 dəfə fərqləndim. Zədələr səbəbindən 1969 və 1970 mövsümlərində keçirdiyim oyun sayı da 20-dən az olmuşdu. "Neftçi"yə xeyir verə bilmirdim, ona görə mühiti dəyişmək qərarına gəldim. Elə "Ararat" da mənə yad komanda deyildi: orada Azərbaycan futbolunun kifayət qədər yetirməsi vardı.

- **Belə çıxır, Azərbaycan da qonşu respublika üçün futbolçu yetişdirirdi...**

- Məsələn, 1975-ci ildə bəzi oyunlarda "Ararat"ın əsas heyətinin, az qala, yarısını Azərbaycan futbolunun erməni yetirmələri təşkil edib.

- В Баку меня все устраивало, во мне души не чаяли. В 1966 году мы стали бронзовыми призерами чемпионата СССР, а «Арарат» в лучшем случае в следующем сезоне занимал восьмое место. Начиная с 1962-го года ереванцы занимали более низкие места, чем «Нефтчи», и даже на некоторое время покинули лигу сильнейших. Зачем было уходить в слабую команду?

- **А что тогда произошло в 1970-м году? Ходили слухи о том, что если бы вы не уехали из Баку, то вас бы арестовали: будто вы из другой страны, которую посещали для проведения товарищеских матчей, привезли то ли поддельное золото, то ли фальшивую валюту, или же брали с собой золотые царские червонцы для продажи зарубежом?**

- В том году мы были в Афганистане...

- **Понимаю, не хотите говорить об этом. Другая версия заключается в том, что в апреле 1968 года во время инцидента, который не имел отношения к футболу, вас сильно избили и ранили, и после этого вы перестали выкладываться за «Нефтчи» в полную силу и искали пути сбежать из Баку.**

- Моя результативность резко упала: в чемпионате СССР 1968 года я забил всего 7 голов, в следующем сезоне 5, а потом вообще 3. Из-за травм провел менее 20 игр в сезонах 1969 и 1970 годов. Не мог принести пользу «Нефтчи», поэтому решил сменить обстановку. «Арарат» тоже не был для меня чужой командой: там было немало воспитанников азербайджанского футбола.

- Eşitmişəm ki, "Ararat"da oynayanda soyadınızın Markaryan kimi yazılmasına qarşı çıxmısınız. Ata tərəfdən babanızın adı Ağalar olub və Bakıya Zəngəzurdan köçübmiş. Atanız, özünüz, oğlunuz da Bakıda doğulmusunuz. Ananız Berta Fradkina yəhudi olub. Deyilənə görə, bacınız İrina da azərbaycanlıya ərə gedibmiş...

- İrina da voleybolun "Neftçi"sində oynayırdı. 1966-cı ildə onlar da SSRİ çempionatının bürünc mükafatçısı olmuşdular.

- "Ararat"da hansısa azərbaycanlının kapitan olmasını təsəvvür edirsinizmi? Sovet dövrünün müxtəlif illərində əhalinin ümumittifaq siyahıyaalınmasında Ermənistanda yaşayan azərbaycanlıların rəsmi sayı belə həmişə 100 min nəfərdən çox olub, amma qonşu respub-

likanın əsas komandasında bizimkilərdən heç vaxt heç kim oynamayıb.

- Nəyə işarə vurduğunuzu anladım. Adil Babayev və Valeri Hacıyev həm yaşca məndən böyük idilər, həm də "Neftçi"də məndən daha əvvəl çıxış edirdilər, amma 1965-ci ildən komandanın kapitan sarğısı məhz mənə həvələ olundu. Onda 23 yaşım vardı, heyətdə Kazbek Tuayev və Yaşar Babayev də yaşca məndən böyük idilər.

- Amma siz "Neftçi"yə qarşı necə acıqlı olmusunuzsa, "Ararat"a keçəndən sonra bizimkilərə 3 qol vurmağa da cəsarət etmişiniz. Hətta 1973-cü ildə Bakıda SSRİ kuboku uğrunda oyunda fərqlənməkdən də çəkinməmişiniz.

- "Ararat"a da 2 qol vurmuşam axı. Onlardan birincisi Bakı karyeramda ən gözəl qollardan biridir. 1967-ci ildəki qarşılaşmada başım üzərindən zərbə ilə topu rəqib qapısından keçirə bilmişdim (1:0). O birini də 1969-cu ildəki oyunda vurmuşam (2:0).

- Получается, Азербайджан также воспитывал футболистов для соседней республики...

- Ну, в некоторых матчах сезона-1975-го практически половину основного состава «Арарата» составляли армянские воспитанники азербайджанского футбола.

- Слышал как-то, что в период выступлений в «Арарате» вы были против того, чтобы вашу фамилию писали как Маркарян. Вашего деда по отцовской линии звали Агалар, и он переехал в Баку из Зангезура. Ваш отец, вы и ваш сын родились в Баку. Ваша мать Берта Фрадкина была еврейкой. Говорят, что ваша сестра Ирина вышла замуж за азербайджанца...

- Ирина тоже играла за «Нефтчи» - в волейбольном. В 1966 году они также как и мы завоевали бронзовые медали чемпионата СССР.

- Можете представить какого-нибудь азербайджанца капитаном "Арарата"? В разные годы советской эпохи по официальным данным Всесоюзной переписи в Армении всегда проживало более 100 тысячи азербайджанцев, но никто из наших никогда не играл в составе ереванской команды.

- Понял ваш намек. Адиль Бабаев и Валерий Гаджиев были старше и еще до меня играли в «Нефтчи», но с 1965 года именно меня назначили капитаном команды. Тогда мне было 23 года, Казбек Туаев и Яшар Бабаев также были старше меня.

- Но вы настолько злились на «Нефтчи», что после перехода в «Арарат» забивали бывшей команде 3 гола. Даже «осмелились» отличиться в Баку на матче Кубка СССР-1973.

- Но, ведь я «Арарату» тоже 2 мяча забивал. Первый из них один из лучших моих голов в бакинской карьере. В матче 1967 года мне удалось провести мяч в ворота соперника ударом через себя (1:0). Второй забивал в матче 1969 года (2:0).

- Всего два гола в семи играх...

- Думаете, против «Арарата» я не выкладывался в полную силу?

- Ведь играя за «Нефтчи» вы забивали больше мячей в ворота более сильных соперников - 7 голов московскому «Спартаку», 6 тбилисскому «Динамо», по 5 киевскому «Динамо» и московскому «Торпедо».

- Если речь о цифрах, в то время я также дважды огорчил алматинский «Кайрат» и все-

- **Yeddi oyunda cəmi iki qol...**

- "Ararat"a qarşı tam gücümle oynamadığımı düşünürsünüz?

- **Axı "Neftçi"nin heyətində daha güclü rəqiblərə daha çox qol vurmusunuz: Moskva "Spartak"ına 7, Tbilisi "Dinamo"suna 6, Kiyev "Dinamo"su və Moskva "Torpedo"sunun hərəsinə də 5 qol.**

- Ona qalsa, "Neftçi" karyeramda Almatı "Kayrat"ını da iki, Moskva "Lokomotiv"ini isə cəmi bir dəfə məyus etmişəm. Bu komandalar mənim üçün çətin rəqiblər idilər.

- **Sizdən əvvəl də futbolda Bakı-İrəvan, elə əks istiqamətdə də "köçlər" olmuşdu. Məsələn, 1967-ci ildə rus Aleksandr Syomin "Ararat"dən əvvəl çıxış etdiyi "Neftçi"yə qayıtmış, erməni Sergey Melkumov isə "Neftçi"dən birbaşa "Ararat"a keçmişdi.**

- Amma bu transferlər böyük qalmaqal yaratmamışdı.

- **Bakıdan müəmmalı qaçışınızdan sonra da Azərbaycan futbolunda ermənilərə qarşı ayırı-seçkilik olmayıb.**

- Bilirəm, mən gedəndə "Neftçi"də Aleksandr Mirzoyan da vardı. Amma 1974-cü il mövsümünün gedişində o da Bakını tərk edib "Ararat"a üz tutdu.

- **Ondan başqa, 1972-ci ildə "Neftçi"yə qəbul edilən erməni Sergey Davidov əvəzə-dici heyətdə özünü göstərə bilməyib növbəti mövsüm İrəvana yollandı. Daha sonra 1983-cü ildə Artur Aqabekyan və 1985-ci ildə Oleq Sarkisyan "Neftçi"yə cəlb olundular, sonuncu hətta əsas heyətdə iki oyun da keçirdi.**

- "Neftçi"nin heyətində SSRİ-nin güclülər dəstəsində ümumilikdə 20-yə yaxın erməni çıxış edib, amma əlahəzrət həqiqət deyir ki, Eduard Markarovdan başqa onlardan heç biri Azərbaycan futbolunda böyük iz buraxmayıb.

- **Ümumiyyətlə, Azərbaycan futbolunun tarixinə baxsaq, görərik ki, biz "Roma papasından artıq katolik olmağa" çalışmışıq. Yeri gəldi-gəlmədi, hər zaman, hər sahədə beynəlmiləci, kosmopolit, tolerant, liberal...**

- Sovet dövründə Tbilisi "Dinamo"su və "Ararat" öz respublikalarının, sözün həqiqi mənasında, milli komandaları idilər. "Neftçi" isə milli deyil, yığma komanda olub. Bakı iri sənaye mərkəzi idi. Varlı şəhər olduğundan ucqarlardan hamı çörək pulu üçün ora axışırdı. Müxtəlif xalqların nümayəndələri Bakıda xoşbəxtlik axtarışında olub. Bu səbəbdən də şəhər beynəlmiləl status daşıyıb. Ona görə "Neftçi"də müxtəlif millətlərin nümayəndələri yer alıb.

**"Söhbət"i yazdı:
Rasim Mövsümzadə**

го один раз московский «Локомотив» - да все они были для меня самыми серьезными соперниками.

- **Переходы из Баку в Ереван и в обратном направлении были еще до вас. Как пример, в 1967 году из «Арарата» в «Нефтчи» - свою бывшую команду вернулся русский Александр Семин, также прямым из «Нефтчи» в «Арарат» перешел армянин Сергей Мелкумов.**

- Эти трансферы не считались скандальными.

- **Стоит отметить, что даже после вашего загадочного побега из Баку в азербайджанском футболе не было дискриминаций по отношению армян.**

- Помню, когда я уходил в «Нефтчи» играл Александр Мирзоян. Но в ходе сезона-1974-го он тоже перешел в «Арарат».

- **Помимо него, армянин Сергей Давыдов привлекался в «Нефтчи» в 1972-м, но не смог проявить себя в дубле и в следующем сезоне отправился в Ереван. Затем в бакинской команде появились Артур Агабекян в 1983-м и Олег Саркисян в 1985-м, последний даже провел две игры в основном составе.**

- Всего в составе «Нефтчи» в высшей союзной лиге играли около 20 армян и никто из них, кроме Эдуарда Маркарова, не оставил заметного следа в азербайджанском футболе.

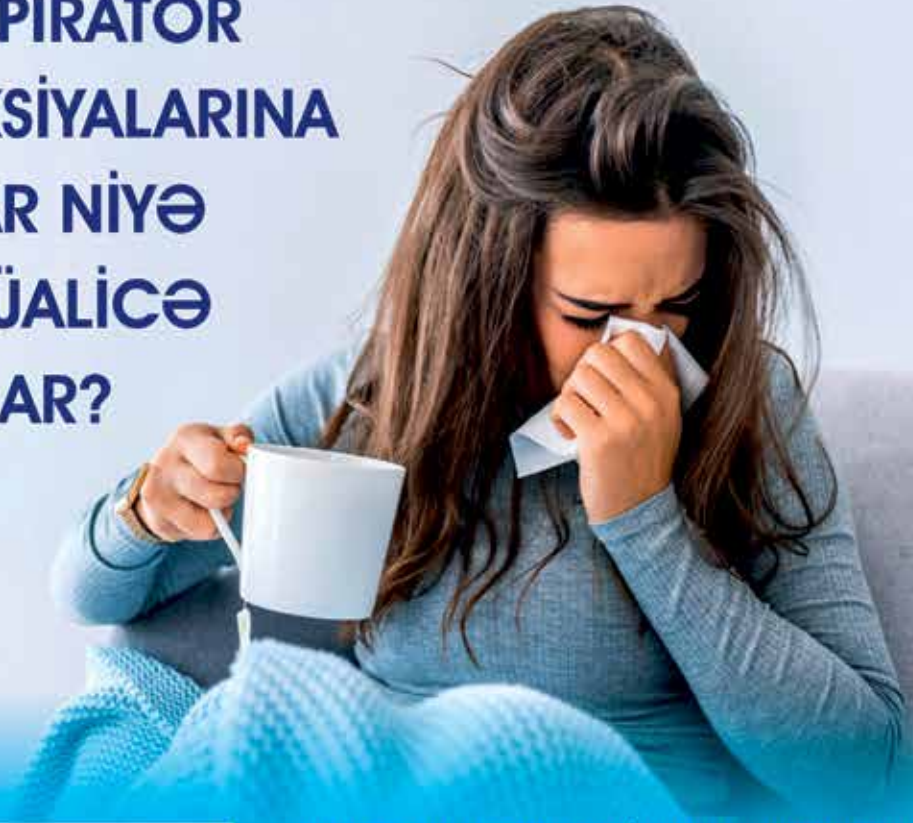
- **Вся история азербайджанского футбола наглядно показывает, мы пытались «быть большими католиками, чем Папа римский». Всегда в любой сфере и даже без надобности были интернационалистами, космополитами, толерантными, либералами...**

- В советское время тбилисское «Динамо» и «Арарат» были национальными командами своих республик, в прямом смысле этого слова. «Нефтчи» же был сборной Азербайджана, а не национальной командой. Баку был крупным промышленным центром и поскольку это был богатый город, все с периферий устремились туда за хлебом. В Баку искали свое счастье представители разных народов - по этой причине город имел интернациональный статус. Именно поэтому в «Нефтчи» играли представители разных национальностей.

**«Беседа» вел:
Расим Мовсумзadə**

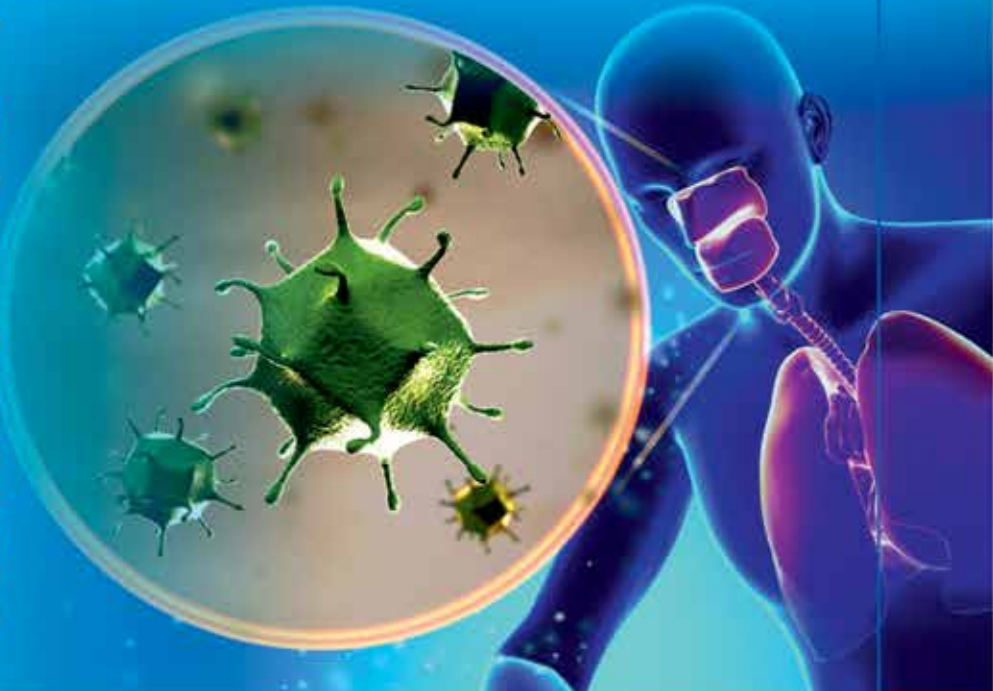
KƏSKİN RESPIRATOR VİRUS İNFEKSİYALARINA YOLUXANLAR NİYƏ MÜTLƏQ MÜALİCƏ ALMALIDIRLAR?

- Payızın gəlişi ilə KRVİ-nin artması müşahidə edilir.
- Xəstəlik asqırma, öskürmə, boğazda ağrı, burun tutulması, burunaxması, qızdırma, əzələ ağrıları ilə müşayiət olunur.

Bunlardan başqa, KRVİ-nin simptomlarını tez aradan qaldırmaq və ağırlaşmaların qarşısını almaq üçün Almaniyada istehsal olunan Gripp-heel preparatından istifadə edə bilərsiniz. Gripp-heel preparatı tablet formasındadır. Tərkibi çoxkomponentlidir. Məhz bu komponentlər sayəsində Gripp-heel preparatı burun və ağızudlaqdakı quruluğu, burun tutulmasını və axmasını, asqırmanı, öskürməni, əzələ ağrılarını tez bir zamanda aradan qaldırır.

Ailədə 1 nəfərin yoluxması, digər ailə üzvlərinin yoluxmasına gətirir: körpə uşaqların, hamilələrin, yaşlı nənə-babaların və s. KRVİ -ni bəzi adamlar ayaq üstə keçirir. Lakin bir çox insanların yaşından asılı olmayaraq, hər hansı yanaşı gedən, xroniki xəstəlikləri var: xroniki tonsillit, otit, allergiya, şəkərli diabet və s. Hansı ki, yüngül hesab etdiyimiz KRVİ yanaşı xəstəlikləri olanlarda ağırlaşmalara səbəb ola bilər. Digər tərəfdən KRVİ iş, dərslər, dərslərinin itirilməsinə gətirir. KRVİ zamanı soyuqdan qorunmaq, bol maye, şirə, vitaminli qidalar qəbul etmək lazımdır.

Eyni zamanda, immuniteti moduləedərək ağırlaşmaların qarşısını alır. Gripp-heel təbii tərkibli və kiçik dozalı biotənzimləyici preparat olub, heç bir əlavə təsiri və əks-göstərişi yoxdur. Yüksək effektivliyi olan Gripp-heel preparatı bütün yaşlarda istifadə oluna bilər.

GÖSTƏRİŞLƏR:

- ✓ KRVI (qrip, paraqrip, adenovirus və s.)
- ✓ Herpes infeksiyası
- ✓ Qızdırma və intoksikasiya ilə gedən digər infeksiyon xəstəliklər (otit, bronxit, traxeit, angina, uşaq infeksiyaları və s.)
- ✓ Qrip və digər KRVI-nin profilaktikası

DOZALANMA

0-3 yaş:

½ tab – 3 dəfə, yeməkdən 30 dəq. əvvəl və ya 1 saat sonra, əzib uşağın ağzına tökülür (bir az suya qatıb içirmək də olar)

3 yaşdan yuxarı:

1 tab – 3 dəfə, yeməkdən 30 dəq. əvvəl və ya 1 saat sonra dil altına qoyulur

Kəskin vəziyyətdə:

Yaşa uyğun doza 2 saat ərzində hər 15 dəqiqədən bir qəbul edilir

Ünvan: Bakı şəhəri,
3-cü mkr.,
Pişavari küçəsi 110
(Əcəmi m.st. yaxınlığı,
keçmiş Cavadxan, 24)
Tel.: (012) (050) (055) (070)
430 89 89

www.biolojitababat.az
www.btk.az
f bioloji.tababat

Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidentini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 3-də Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının prezidenti Arkadi Dvorkoviçi qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycanla Beynəlxalq Şahmat Federasiyası arasında uzun illər uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi vurğulandı. Ölkəmizdə idmanın digər növləri kimi, şahmatın inkişafına da dövlət səviyyəsində böyük diqqət və qayğı göstərildiyi bildirildi. Azərbaycanlı şahmatçıların beynəlxalq yarışlarda qazandığı uğurlar qeyd olundu.

Söhbət zamanı ötən ay Şuşada keçirilən Beynəlxalq şahmat turnirinin əhəmiyyətinə toxunuldu, oktyabrın 2-də Arkadi Dvorkoviçin Naxçıvanda keçirilən 16 yaşadək yeniyetmələr arasında Ümumdünya Şahmat Olimpiadasının açılışında iştirakından məmnunluq bildirildi.

Görüşdə gələcəkdə Azərbaycanda şahmat üzrə nəzərdə tutulan beynəlxalq əhəmiyyətli turnirlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Gənclər və idman naziri ölkəmizdə səfərdə olan ABŞ-ın idman mütəxəssisləri ilə görüşüb

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov ölkəmizdə səfərdə olan ABŞ-ın idman mütəxəssisləri Con Smit və Sali Roberts-lə görüşüb. Görüş zamanı nazir qonaqları salamlayıb və ölkəmizdə keçirəcəkləri görüşlərin faydalı olacağına inandığını bildirib.

Səmimi görüşə görə təşəkkür edən amerikalı mütəxəssislər Azərbaycan idmanı ilə yaxından maraqlandıklarını və idmançılarımızın uğurları barədə məlumatlı olduqlarını vurğulayıblar.

Görüşdə nazir müavini Mariana Vasileva, nazirliyin idman şöbəsinin müdiri Elnur Məmmədov, ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinin məsul əməkdaşı Fərqani Əliyev də iştirak ediblər.

Futbol üzrə Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi ilə müqavilə uzadılıb

Oktyabrın 4-də AFFA-nın İcraiyyə Komitəsinin növbəti iclası keçirilib.

AFFA-nın saytına istinadla xəbər verir ki, aparılmış müzakirələrdən sonra futbol üzrə Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi Canni De Byazi ilə müqavilənin müddəti daha bir seçmə mərhələ müddətinə uzadılması barədə qərar qəbul olunub.

Azərbaycan U-19 milli komandasının baş məşqçisi Mi-loş Velebitlə müqaviləyə xitam verilib.

Qızlardan ibarət milli komandaların baş məşqçiləri təsdiq olunub. Belə ki, U-19 Zəmir Həsənova, U-17 Nərgiz Qurbanovaya, U-15 Xanlar Əliyevə həvalə olunub.

Azərbaycan nümayəndəsi Avropa İdman Mətbuatı İttifaqının icraiyyə komitəsinin üzvü seçilib

İtaliyanın paytaxtı Roma şəhərində oktyabrın 4-dən 6-dək Beynəlxalq İdman Mətbuatı Assosiasiyasının – AIPS (International Sports Press Association) 84-cü Ümumdünya Konqresi keçirilib.

Tədbir çərçivəsində AIPS İcraiyyə Komitəsinin iclası, konqresin rəsmi açılış mərasimi, müxtəlif qitələr üzrə sessiyalar, panel iclasları və seçkilər keçirilib.

AIPS-in qitə səviyyəli qurumu olan Avropa İdman Mətbuatı İttifaqının Baş Assambleyasında növbəti 4 il müddətinə ittiqaqın prezidenti, baş katibi, icraiyyə komitəsi üzvlərinin seçkiləri keçirilib. Azərbaycan İdman Jurnalistləri Assosiasiyasının birinci vitse-prezidenti N.Mahmudzadə icraiyyə komitəsi üzvlüyünə namizədlər sıra-

sında olub. Səsvermə nəticəsində 39 ölkədən 31-nin nümayəndəsi N.Mahmudzadənin Avropa İdman Mətbuatı İttifaqı icraiyyə komitəsi üzvü seçilməsinin lehinə səs verib. Beləliklə, N. Mahmudzadə Avropa İdman Mətbuatı İttifaqının icraiyyə komitəsinin üzvü

seçilib və ölkəmiz 4 illik müddətə bu mötəbər qurumun rəhbərliyində təmsil olunacaq.

Qeyd edək ki, AIPS 1924-cü il iyulun 2-də Parisdə yaradılıb və hazırda 164 ölkə assosiasiyada təmsil olunur.

Azərbaycan tennisçisi Kənan Qasimov Bakıda keçirilən beynəlxalq turnirin qalibi olub

Bakı Tennis Akademiyasında ənənəvi "ITF Payız Kuboku" turnirinin növbəti - 5-ci mərhələsi başa çatıb.

Yarışda Azərbaycanla yanaşı, Türkiyə, Rusiya, Ukrayna, İsrail, Gürcüstan, İran, Özbəkistan və digər ölkələrdən 81 tennisçi gücünü sınaıyib.

On səkkiz yaşlı tennisçilərin mübarizəsində dəfələrlə yerli və beynəlxalq turnirlərin qalibi olan Kənan Qasimov bütün rəqiblərini məğlub edərək finala yüksəlib. Təmsilçimiz həlledici görüşdə rusiyalı Artur Ayuxanovla qarşılaşıb. Tennisçimiz ilk setdə 6:4, ikinci hissədə isə 7:5 hesabı ilə qalib gələrək çempion olub.

İdmançımız deyib: "Qalib olduğum üçün çox xoşbəxtəm. Bu, ardıcıl 2-ci qələbəmdir. Çəkilən zəhmətin əvəzini görmək sevindiricidir".

Kəmər güləşi üzrə dünya çempionatından 5 medal

Özbəkistanın Nəmənqan şəhərində sərbəst və klassik üslubda kəmər güləşi üzrə dünya çempionatı keçirilib.

Yarışda Azərbaycan Milli İdman Növləri Assosiasiyasının idmançıları da iştirak ediblər. Camal Feyziyev (+100 kq) həm klassik, həm də sərbəst üslubda bürünc medal qazanıb. Bundan başqa, klassik üslubda Gözəl Zutova (76 kq), sərbəst üslubda isə Ariz Hüseynov (62 kq) və Səbinə Həmzalova (52 kq) da bürünc mükafata layiq görülüblər.

Azərbaycan idmançıları MMA üzrə Avropa çempionatında 5 medal qazanıblar

Tbilisidə keçirilən MMA idman növü üzrə Avropa çempionatında Azərbaycan idmançıları 5 medal qazanıblar.

Yusif Əliyev (56 kq) qızıl, Fərman Həsənov (83 kq) gümüş, İmran Abbasquliyev (70 kq), Tahirə Babayeva (61 kq) və Nicat Xanqışiyev (56 kq) bürünc medala sahib olublar.

Lionel Messi şəxsi rekordunu yeniləyib

Fransanın PSJ klubunun hücumçusu Lionel Messi UEFA Çempionlar Liqasındakı şəxsi rekordunu yeniləyib.

Futbolçu buna qrup mərhələsi çərçivəsində Portuqaliyada "Benfika"ya qarşı keçirdikləri səfər oyununda qol vurmaqla nail olub. Matçın 22-ci dəqiqəsində fərqlənən futbolçu turnirdə qol vurduğu komandaların sayını

40-a çatdırıb. Onun bu siyahıdakı ən yaxın izləyicisi Kriştiano Ronaldodur. Hazırda "Mançester Yunayted"də çıxış edən portuqaliyalı futbolçu Çempionlar Liqasında 38 komandaya qol vurub.

Messi turnirdə vurduğu qolların ümumi sayını 127-yə çatdırıb. Bu siyahıya da 140 qolla Kriştiano Ronaldo başçılıq edir.

Azərbaycan idmançısı sahil avarçəkəni üzrə dünya çempionatında gümüş medal qazanıb

Azərbaycan avarçəkəni Diana Dimçenko Uelsin Pembрукşir şəhərində keçirilən sahil avarçəkəni üzrə dünya çempionatında gümüş medal qazanıb.

Finalda 17 idmançı ilə mübarizə aparan avarçəkənimizi dünya çempionluğundan cəmi 9 saniyə ayırır. 25 dəqiqə, 05,86 saniyəyə finiş xəttinə çatan D.Dimçenko fəxri kürsünün ikinci pilləsinə qalxıb.

Qeyd edək ki, D.Dimçenko 2018-ci və 2019-cu illərdə dünya çempionatının qalibi, 2021-ci ildə gümüş mükafatçısı olub.

**BOOOL
SÜTLÜ**

Golf
MARAŞIM

**MARAŞ'TA
ÜRETİM**

Golf
Tadını Çıkar!

AZART FK

ÖVLADLARINIZIN SAĞLAM, AKTİV VƏ EYNİ ZAMANDA GÜCLÜ OLMASINI İSTƏYİRSİNİZ? O ZAMAN ONLARI FUTBOL MƏŞQLƏRİNƏ YAZDIRIN!

ƏLAQƏ NÖMRƏSİ : +99455 869 08 08

WWW.AZART-GROUP.COM

 AZART.FK

SÜNI OT

40mm

17m

 +99450 888 03 53

 www.vipsport.az

 [vipsport.az](https://www.instagram.com/vipsport.az)

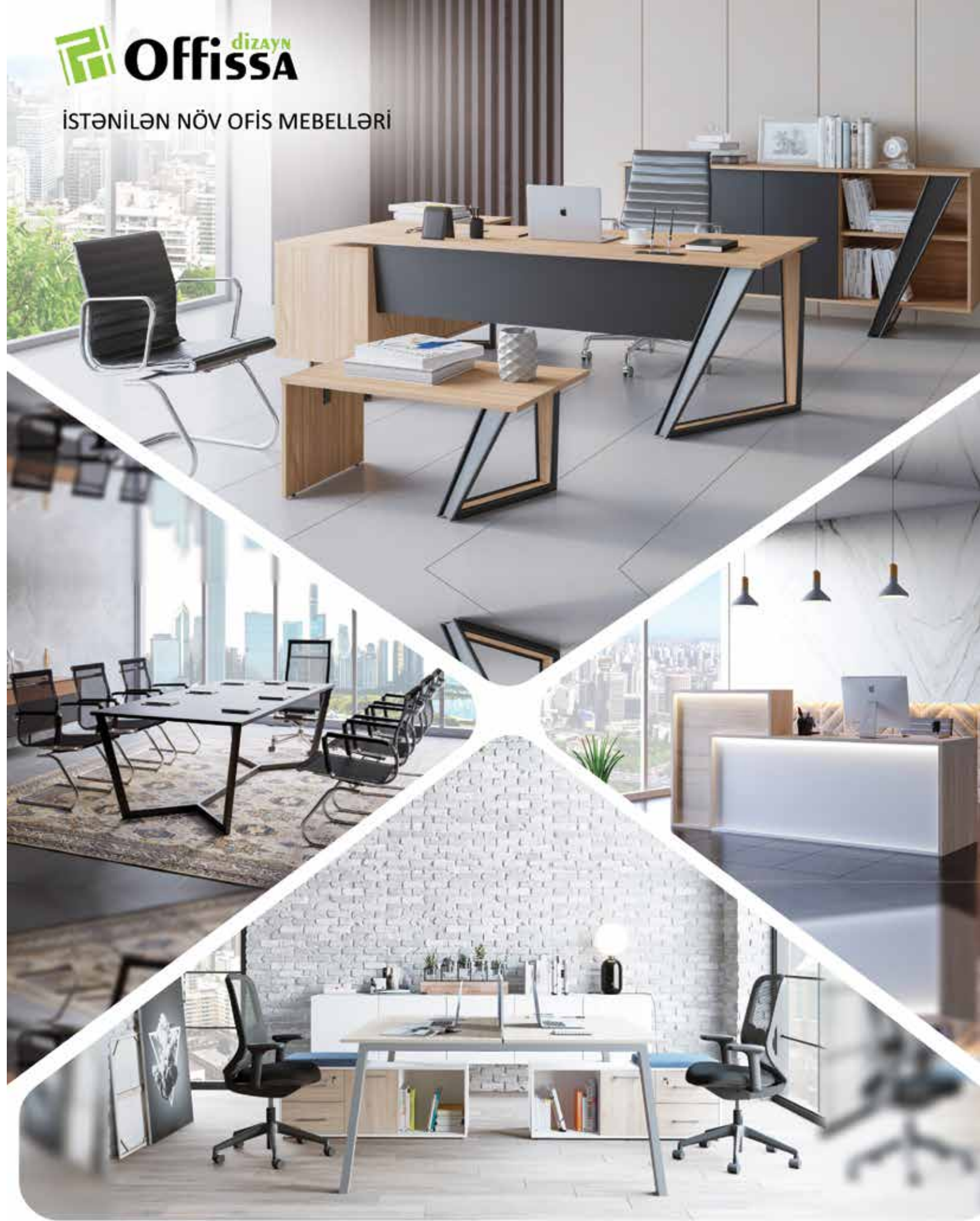
MADE IN
AZERBAIJAN

FAKHRIYA
KHALAFOVA

Nuray
PARFUMS

 (+994) 12 525 41 52
(+994) 55 208 97 82

 Nərimanov rayonu,
Aşıq Molla Cümə 46b

 salon@offissa.com

 www.offissa.com

 [offissa.dizayn](https://www.instagram.com/offissa.dizayn)

 [Offissa Dizayn](https://www.facebook.com/OffissaDizayn)

 [Offissa Dizayn](https://www.linkedin.com/company/OffissaDizayn)

Onlayn Kataloq

PARK
YASAMAL

KRİSTAL
ABŞERON

*1544

"PARK YASAMAL"DA TAM TƏMİRLİ MƏNZİLLƏR

aylıq

467 ₺
-dan
başlayan ödənişlə

☎ 051 255 05 55